

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૬ એસ. સી. આર. ૨૮૧

જી. મોહન રાવ અને અન્યો.

વિરૂદ્ધ

તમિલનાડુ રાજ્ય અને અન્યો.

(રીટ પિટીશન (સિવિલ) નં. ૧૪૧૧/૨૦૨૦)

૨૯ જૂન, ૨૦૨૧

[ન્યાયમૂર્તિ એ. એમ. ખાનવિલકર અને ન્યાયમૂર્તિ દિનેશ મહેશ્વરી]

તમિલનાડુ જમીન સંપાદન કાયદાઓ (કામગીરીનું પુનરુત્થાન, સુધારા અને માન્યતા) અધિનિયમ, ૨૦૧૯: બંધારણીય માન્યતા-૨૦૧૯ અધિનિયમ એક કાયદેસર કાયદાકીય કવાયત છે અને તે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪

સાથે સુસંગત છે. રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા ૨૦૧૯ના કાયદાને અમલમાં મૂકવો- રાજ્ય વિધાનસભાની કાયદાકીય ક્ષમતાએ ત્રણ રાજ્ય જમીન સંપાદન કાયદાઓ-૧૯૭૮નો કાયદો, ૧૯૯૭નો કાયદો અને ૨૦૦૧નો કાયદો-કેન્દ્ર વિધાનમંડળે ત્યારબાદ દેશભરમાં જમીન સંપાદન માટે ૨૦૧૩નો કાયદો ઘડ્યો-કેન્દ્ર અને રાજ્ય કાયદાઓ વચ્ચે પ્રતિકૂળતા-તેને ધ્યાનમાં રાખીને, જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાનો અધિકાર (તમિલનાડુ સુધારા) કાયદો, ૨૦૧૪ને ૨૦૧૩ના કાયદામાં લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં ૨૦૧૩ના કાયદામાં કલમ ૧૦૫-એ ઉમેરવામાં આવી હતી, જેનાથી ૨૦૧૩ના કાયદાની જોગવાઈઓ લાગુ થઈ ન હતી. ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ જમીન સંપાદન માટે સક્ષમ-ત્યારબાદ, ૨૦૧૪ અધિનિયમ, ૧૯૯૭ અધિનિયમ અને ૨૦૦૧ અધિનિયમ સાથે, ૨૦૧૩ અધિનિયમની પ્રતિકૂળતા અને કલમ ૧૪ના ઉલ્લંઘનના આધારે ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો-ઉચ્ચ અદાલતે ત્રણેય રાજ્ય કાયદાઓને રદબાતલ જાહેર કર્યા અને ૨૦૧૩ અધિનિયમના અમલમાં આવ્યા પછી તે હેઠળના તમામ જમીન સંપાદનને રદબાતલ જાહેર કર્યા-રદ કરાયેલા રાજ્ય કાયદાઓનું રક્ષણ કરવા માટે, રાજ્ય વિધાનસભાએ ૨૦૧૯ અધિનિયમ-૨૦૧૯ કાયદો લાવ્યો હતો, જે તે તારીખે અને તે પછી બાકી રહેલા તમામ સંપાદનને માન્ય કરવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ થી પાછલી અસરથી લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ, અન્યથા ઉચ્ચ અદાલત

દ્વારા ૨૬ કરાયેલ-૨૦૧૯ અધિનિયમને લાગુ કરતી રાજ્ય વિધાનસભા, જો ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને રદબાતલ કરવાની/નકારવાની અસર ધરાવતી તેની કાયદાકીય ક્ષમતાની મર્યાદાઓનું ઉલ્લંઘન કરે છે-યોજાયેલ: ૨૦૧૯ અધિનિયમ પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ અને વધુ ખાસ કરીને, સંસદ દ્વારા બનાવેલા અધિનિયમની પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે ભારતના રાજ્યપાલ અને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરી, સંસદ દ્વારા બનાવેલા અધિનિયમને ગેરબંધારણીય અને પ્રતિકૂળ ગણાતા રદબાતલ જાહેર કરાયેલા રાજ્ય કાયદાઓની કામગીરીને પુનર્જીવિત કરવા અને તેમાં સુધારો કરવા માટે હતી. તેમજ, રાજ્ય સત્તામંડળો દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવેલા પગલાંને માન્ય બનાવો-સંબંધિત બંધારણીય સંસ્થાઓ તેમની સમક્ષ જે મૂકવામાં આવ્યું છે તેના સારને સમજે છે-ચિંતા વિધાનસભાના સાર સાથે છે, તેના સ્વરૂપ સાથે નહીં-૨૦૧૯નો કાયદો રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા ૨૦૧૩ના કાયદાના વળતર, પુનર્વસન, પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓની સમકક્ષ ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ જમીન સંપાદનના ચાર ભૌતિક પાસાઓને લાવવાનો સભાન પ્રયાસ છે-૨૦૧૯ના કાયદાની અસર કાયદાને પાછલી અસરથી બદલવાની છે અને અદાલતના ચુકાદાને રદ કરવાની નથી-હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને ૨૦૧૯ના કાયદા વચ્ચે કોઈ અસંગતતા નથી-અધિકાર જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતા અધિનિયમ, ૨૦૧૩-તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ,

૧૯૭૮-તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ,
૧૯૯૭-તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧-ભારતનું બંધારણ-
અનુચ્છેદ ૨૫૪. ૨૦૧૯ અધિનિયમની તારીખનો પૂર્વલક્ષી પ્રારંભ-જેની
અસર-ઠરાવાયુ:

જ્યારે કોઈ કાયદાને અનુચ્છેદ ૧૧૧ અથવા અનુચ્છેદ ૨૫૪ હેઠળ
રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળે અથવા અનુચ્છેદ ૨૦૦ હેઠળ રાજ્યપાલની મંજૂરી મળે,
ત્યારે તે કાયદો તે દિવસે બન્યો ગણાય - કાયદાનો અમલ, કાયદો ઘડવાની
પ્રક્રિયાથી વિપરીત, કાયદાકીય પ્રક્રિયાનો ભાગ નથી - વિરોધાભાસ તપાસવા
માટે, સંબંધિત સમયનો મુદ્દો મંજૂરીની તારીખ ગણાશે, અમલીકરણની તારીખ
નહીં - ૨૦૧૩ ના કેન્દ્રીય કાયદાના ઘડતરના એક દિવસ પહેલાં, એટલે કે
૨૬.૦૯.૨૦૧૩ થી ૨૦૧૯ ના કાયદાને અમલી બનાવવો તે કદાચ વિસંગત
લાગે, પરંતુ તે તેની માન્યતા અથવા તેના સાર પર કોઈ અસર કરતું નથી -
રાજ્ય વિધાનમંડળ દ્વારા આ તારીખ માત્ર સાવચેતીના ભાગરૂપે પસંદ કરવામાં
આવી છે અને તે યોગ્ય છે - ૨૦૧૩ ના કાયદાના અમલીકરણ સાથે સંકળાયેલા
વિરોધાભાસને દૂર કરવા માટે તે સુસંગત છે - અન્ય કોઈ પણ અર્થઘટન
અપનાવવું તે માત્ર બિનજરૂરી જ નહીં, પરંતુ પશ્ચાત્તપર્તી અસરે પુનર્જીવિત
કરવાના અને માન્યતા આપતા કાયદાના મૂળ હેતુને જ હણી નાખશે - રાઈટ ટુ

ફેર કોમ્પેન્સેશન એન્ડ ટ્રાન્સપરન્સી ઇન લેન્ડ એકિવિઝિશન, રિહેબિલિટેશન એન્ડ રિસેટલમેન્ટ એક્ટ, ૨૦૧૩ – ભારતનું બંધારણ – અનુચ્છેદ ૨૫૪.

રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી (અનુચ્છેદ ૨૫૪(૨) હેઠળ) – તેની આવશ્યકતા – એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે મંજૂરી મેળવતી વખતે રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ વાસ્તવિક વિરોધાભાસ દર્શાવવામાં આવ્યો ન હતો અને તેથી, અનુચ્છેદ ૨૫૪(૨) ની જરૂરિયાતો પૂર્ણ થઈ નથી – ઠરાવવામાં આવ્યું:રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવા માટે લખાયેલ પત્ર સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સંદેશાવ્યવહાર કલમ ૨૫૪-ભારતના બંધારણ-કલમ ૨૫૪ ના આદેશના પાલનમાં હતો.

પશ્ચાદવર્તી કામગીરી:

કાયદાની પૂર્વલક્ષી કામગીરી-જેનો ખ્યાલ રાખવામાં આવે છે:રેટ્રોસ્પેક્ટિવિટી એ વર્તમાનમાં કાયદો બનાવીને ભૂતકાળના અમુક વ્યવહારોને માન્ય કરવા સહિત ઉપચાર છે અને તે સમયે ભૂતકાળમાં અસ્તિત્વમાં રહેલા કાયદાઓ સાથે સ્પર્ધા ન કરવી.રાજ્ય વિધાનસભાની કાયદાકીય ક્ષમતા-પૂર્વલક્ષી માન્યતા અધિનિયમનો અમલ-યોજાયો:જ્યારે રદબાતલતા એ રાજ્યના કાયદા અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા

વચ્ચેની અસંવેદનશીલતાનું પરિણામ હોય, ત્યારે રાજ્ય વિધાનસભા આગામી સુધારા તરીકે રદબાતલતાના આધારને નોંધપાત્ર રીતે બદલીને અને તેને અગાઉની તારીખથી પાછલી અસરથી લાગુ કરીને આવા રાજ્ય કાયદાને પુનર્જીવિત કરી શકે છે.

ભારતનું બંધારણ:કલમ ૨૫૪-તિસ્કારની વિભાવના અને તેની કામગીરી હેઠળ-સમજાવાયેલ.

રિટ અરજીઓ ફગાવી, કોર્ટે

ઠરાવ્યુ:૧. તમિલનાડુ જમીન સંપાદન કાયદાઓ (કામગીરીનું પુનરુત્થાન, સુધારા અને માન્યતા) અધિનિયમ, ૨૦૧૯ને કાયદેસરની કાયદાકીય ક્વાયત માનવામાં આવે છે અને તે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદા સાથે સુસંગત હોવાનું જાણવા મળે છે.[પરિચ્છેદ ૫૬]
[૩૩૨-બી]

૨.૧ વિવાદિત કાયદો-તમિલનાડુ જમીન સંપાદન કાયદો (ઓપરેશન, સુધારા અને માન્યતા) અધિનિયમ, ૨૦૧૯નું પુનરુત્થાન માન્યતા અધિનિયમની પ્રકૃતિમાં છે, એટલે કે, એક કાયદો જે કાયદાની નજરમાં અમાન્ય

વસ્તુને માન્યતા આપે છે અને આવી માન્યતાને અસરકારક બનાવવા માટે, રાજ્ય દ્વારા તેને પશ્ચાદવર્તી અસર આપવામાં આવી છે.[પરિચ્છેદ ૨૭]
[૩૦૫-જી]

૨.૨ પાછલી અસરથી કાયદો બનાવવાની વિધાનસભાની સત્તા બંધારણીય મર્યાદામાં છે.તે મૂળભૂત સિદ્ધાંતમાંથી ઉદ્ભવે છે કે વિધાનસભાને મોટા પ્રમાણમાં જાહેર હિતનો મુખ્ય નાયક માનવામાં આવે છે.કારણ કે, વિધાનસભા એ લોકશાહી રાજકારણની આધારશિલા છે.તે પણ ચર્ચાની બહાર છે કે વિધાનસભા કાયદાકીય ક્ષતિ દ્વારા આવી અયોગ્યતા માટેના કારણને દૂર કરીને અમાન્ય કાયદાને માન્ય કરી શકે છે.જો કે, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે આવી સત્તાની કેટલીક ન્યાયિક માન્યતાઓ છે.[પરિચ્છેદ ૨૮] [૩૦૭-એ-સી]

૨.૩ વિધાનસભા પાસે આ વિષય પર સત્તા હોવી જોઈએ અને માન્ય કાયદો બનાવવાની ક્ષમતા પણ હોવી જોઈએ.અગાઉની સ્થિતિમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર સાથે સ્પષ્ટ માન્ય કલમ હોવી આવશ્યક છે.પૂર્વલક્ષી કામગીરી સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ થવી જોઈએ.કોર્ટના ચુકાદાનો કોઈ સ્પષ્ટ અથવા ઘોષણાત્મક ચુકાદો ન હોઈ શકે.વિધાનસભાને નિર્ણયના ભૌતિક આધારને એ રીતે દૂર કરીને અદાલતનો નિર્ણય બિનઅસરકારક બનાવવાની મજૂરી છે કે જો ઉપરોક્ત

અગાઉના નિર્ણયને પ્રસ્તુત કરતી વખતે સુધારેલી/સુધારેલી સ્થિતિ પ્રવર્તે તો કોઈ તે જ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી ન હોત.[પરિચ્છેદ ૨૯] [૩૦૯-ડી-જી]

૨.૪ જ્યારે રદબાતલતા એ રાજ્યના કાયદા અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચેની અસંવેદનશીલતાનું પરિણામ છે, એટલે કે બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ રદબાતલતા, ત્યારે રદબાતલતાના આધારને નોંધપાત્ર રીતે બદલીને અને તેને અગાઉની તારીખથી પાછલી અસરથી લાગુ કરીને અનુગામી સુધારો કરીને આવા રાજ્યના કાયદાને આ અદાલત દ્વારા વારંવાર માન્યતા આપવામાં આવે છે.[પેરા ૩૦] [૩૧૦-બી-સી]

નેશનલ એગ્રીકલ્ચરલ કોઓપરેટિવ માર્કેટિંગ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (૨૦૦૩) ૫ એસ.સી.સી. ૨૩ : [૨૦૦૩] ૩ એસ.સી.આર. ૧; ઉજાગર પ્રિન્ટ્સ અને અન્ય (II) વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (૧૯૮૯) ૩ એસ.સી.સી. ૪૮૮ : [૧૯૮૮] ૩ પૂરક. એસ.સી.આર. ૭૭૦; ઇન્ડિયન એલ્યુમિનિયમ કો. અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય (૧૯૯૬) ૭ એસ.સી.સી. ૬૩૭ : [૧૯૯૬] ૨ એસ.સી.આર. ૨૩; સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય (૨૦૧૪) ૧૨ એસ.સી.સી. ૬૯૬ : [૨૦૧૪] ૧૨ એસ.સી.આર. ૮૭૫; પી.એલ. મહેરા અને અન્ય વિ. ડી.આર. ખન્ના અને અન્ય એ.આઈ.આર.

૧૯૭૧ દિલ્હી ૧ – નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.૩.૧ ઉચ્ચ અદાલતે કલમ ૨૫૪ હેઠળ પ્રતિકૂળતાના ખ્યાલને યોગ્ય રીતે સમજાવ્યો છે, પરંતુ રાજ્ય કાયદાઓ અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચે પ્રતિકૂળતાના વાસ્તવિક અસ્તિત્વને ઓળખવા માટે તેને તે જ રીતે લાગુ કર્યો નથી.

પોતે હાઈકોર્ટ દ્વારા ધારવામાં આવેલી પ્રતિકૂળતાની હાજરીને ધ્યાનમાં લેતા, હાઈકોર્ટ સમક્ષ એકમાત્ર તપાસ પ્રતિકૂળ રાજ્યના કાયદાઓના પુનરુત્થાનની પદ્ધતિ અંગે હતી.આવી તપાસ હાથ ધરતી વખતે, તેણે ૨૦૧૪ના કાયદાની કલમ ૧૦૫-એને પુનર્જીવનની અસ્વીકાર્ય પદ્ધતિ ગણાવી હતી અને બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) અનુસાર પુનઃ અધિનિયમનું આહ્વાન કર્યું હતું.હાઈકોર્ટના ચુકાદાનો આ એકમાત્ર ભૌતિક આધાર હતો.આશ્ચર્યજનક રીતે, ઉચ્ચ અદાલતે પુનરોદ્ધાર અને માન્યતાને બિલકુલ નકારી ન હતી અને કલમ ૨૫૪ (૨) ના યોગ્ય પાલન પર તપાસને આધાર આપ્યો હતો, કારણ કે તે જ વિષય પર સંસદ દ્વારા બનાવેલા અનુગામી કાયદાની સામે રાજ્યના કાયદાને પ્રચલિત કરવાનો એકમાત્ર રસ્તો છે.[પરિચ્છેદ ૩૩] [૩૧૩-સી-એફ]

૩.૨ પ્રતિકૂળતાની વિભાવના એ એક જ ક્ષેત્રમાં બે વિરોધાભાસી કાયદાઓની કામગીરીને રોકવા માટે છે જેથી અનિશ્ચિતતા અને અસંગતતામાં પરિણમી શકે.સ્વાભાવિક રીતે, જ્યારે આવી પરિસ્થિતિ ઊભી થાય છે, ત્યારે

કાયદાના વિષયો પાસેથી તાત્કાલિક અદાલતનો સંપર્ક કરવાની અને બેમાંથી કયો કાયદો તેમના પર કામ કરશે તે અંગે ઠરાવ માંગવાની અપેક્ષા રાખી શકાતી નથી.આમ, બંધારણ કલમ રપજ ના રૂપમાં અવિભાજ્ય અને અસંદિગ્ધ ઉકેલની જોગવાઈ કરે છે જે સ્પષ્ટ કરે છે કે આવા સંજોગોમાં, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો માન્ય થવો જોઈએ અને વિષયો તેના દ્વારા સંચાલિત થશે.જોકે, તે અહીં અટકતું નથી.તે આ મૂળભૂત ઘોષણાથી આગળ વધે છે અને જે વિધાનસભામાં પ્રતિકૂળ કાયદો હતો (રાજ્ય વિધાનસભા) તેને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવીને તેને પુનર્જીવિત કરવાની તક આપે છે, જેનાથી રાજ્ય વિધાનસભાને પ્રતિકૂળતાના પરિણામોને પહોંચી વળવા માટે પ્રોત્સાહન મળે છે.કલમ રપજ એવું માનતું નથી કે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ રાજ્યનો કાયદો અને કાયદો સંપૂર્ણ રીતે સમાન હોવો જોઈએ.કારણ કે, એવું કહેવું કે તે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી દ્વારા પુનરુત્થાનના સમગ્ર ઉદ્દેશને અર્થહીન કવાયત તરીકે રજૂ કરશે કારણ કે તે કોઈ પણ રાજ્ય માટે સંસદ દ્વારા બનાવેલા કાયદા જેવો જ કાયદો ઘડવાનો કોઈ હેતુ પૂરો કરશે નહીં.હકીકતમાં, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ આ પ્રકારનો કોઈપણ કાયદો બિનજરૂરી ગણાશે.તેના બદલે તે (રાજ્ય) સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાનું પાલન કરશે.નિઃશંકપણે, કલમ રપજ સંઘ અને રાજ્યના કાયદાઓના સહ-અસ્તિત્વની વિચારણા કરે છે, ભલે તે પ્રતિકૂળ હોય, પરંતુ રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા પ્રતિકૂળતાને મંજૂરી આપ્યા પછી જ.અલગ રીતે કહીએ તો, કલમ રપજ એ વિકેન્દ્રિત કાયદો બનાવવાની

અભિવ્યક્ત છે અને આવા વિચલન માટે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવા પર, તે રાજ્ય માટે અનુકૂળ હોય તેવા વિતરણમાં ફેરફાર કરવા માટે રાજ્ય વિધાનસભાની ક્ષમતાને માન્યતા આપે છે.[પેરા ૩૪,૩૫] [૩૧૩-એફ-એચ; ૩૧૪-એ-ડી]

૩.૩ કલમ ૨૫૪ (૨) ને લાગુ કરવા માટેના મૂળભૂત ઘટકોની નોંધ આ રીતે કરી શકાય છે:(૧) રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા ઘડવામાં આવેલો કાયદો (આ કિસ્સામાં ૨૦૧૮નો કાયદો); (૨) સમવર્તી યાદીમાં આવતા વિષય પર આવો કાયદો બનાવવામાં આવે છે (આ કિસ્સામાં સમવર્તી સૂચિની એન્ટ્રી-૪૨); (૩) આવો કાયદો સંસદ દ્વારા અગાઉના/હાલના કાયદાની જોગવાઈઓ (આ કિસ્સામાં ૨૦૧૩નો કાયદો) વિરુદ્ધ છે; અને (૪) રાજ્યનો કાયદો રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી માટે અનામત છે અને તેને તે પ્રાપ્ત થયો છે.ઉપરોક્ત શરતો પૂર્ણ થયા પછી, આ જ વિષય પર સંસદ દ્વારા કાયદો બનાવવામાં આવ્યો હોવા છતાં અને તે પ્રતિકૂળ હોવા છતાં, રાજ્યમાં આ પ્રકારનો રાજ્ય કાયદો પ્રચલિત થશે.કલમ ૨૫૪ (૨) ની સૌથી વિશિષ્ટ વિશેષતા એ છે કે સંસદ અને રાજ્યના કાયદા વચ્ચે પ્રતિકૂળતાના અસ્તિત્વને માન્યતા આપવી અને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવામાં તે પ્રતિકૂળતાને અસંગત બનાવવી.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, રાજ્ય વિધાનસભાએ સંસદ (૨૦૧૩ અધિનિયમ) દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાની હાજરીમાં સમવર્તી સૂચિના વિષય પર ૨૦૧૮ અધિનિયમ (રાજ્ય

કાયદો) ને વિધિવત રીતે પસાર કર્યો હતો અને રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ રાજ્યના કાયદાને યોગ્ય રીતે મૂક્યા પછી અને તેને તેમની મંજૂરી માટે અનામત રાખવાનું કારણ વિધિવત રીતે જણાવ્યા પછી ૦૨.૧૨.૨૦૧૯ પર રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવી હતી.એક પ્રાથમિકતા, આ અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) ના પાલનમાં છે.[પેરા ૩૭] [૩૧૪-એચ; ૩૨૫-એ-ઈ]

૩.૪ માન્યકારી કાયદાએ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવી લીધા પછી કોઈપણ પ્રતિકૂળતા તરફ ધ્યાન દોરવાની સંપૂર્ણ ક્વાયત અન્યાયી છે.કારણ કે, અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) નો સંપૂર્ણ હેતુ આવા કાયદામાં પ્રતિકૂળ કાયદો અથવા પ્રતિકૂળ જોગવાઈઓને પુનર્જીવિત કરવાનો અને અમલમાં મૂકવાનો છે. કારણ કે, બંધારણ રાજ્યોને તેમજ યાદી-૩માં આવતા વિષયો પર સહવર્તી સત્તાઓ પ્રદાન કરે છે. અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) ની જરૂરિયાતોનું યોગ્ય રીતે પાલન કર્યા પછી, અદાલત પાસે કાયદાઓ વચ્ચેની પ્રતિકૂળતાને ઓળખીને હાંસલ કરવા માટે કંઈ જ બચ્યું નથી કારણ કે અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) હેઠળ બંધારણની મંજૂરી મુજબ તેને પહેલેથી જ ઓળખવામાં આવ્યું છે, સ્વીકારવામાં આવ્યું છે અને માન્ય કરવામાં આવ્યું છે.આવી ક્વાયતમાં સામેલ થવું સહજ હશે.વધુમાં, કોર્ટે અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) ના પાલનમાં બનાવેલા કાયદાને તિરસ્કારના એકમાત્ર આધાર પર રદ કરવો જોઈએ નહીં .કારણ કે, આવા કિસ્સાઓમાં તિરસ્કારને બંધારણીય બનાવવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય

છે.અલગ રીતે કહીએ તો, અનુચ્છેદ ૨૫૪ ની અનુચ્છેદ (૨) ની દ્રષ્ટિએ આ કવાયતમાં જોડાવાનો હેતુ, પ્રતિકૂળતાના અસ્તિત્વની ધારણા કરે છે અને તેનો હેતુ આવી પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવાનો છે.તેથી, તાત્કાલિક બાબતમાં અરજદારોનો તિરસ્કારને પ્રકાશિત કરવાનો પ્રયાસ ખોટો, નબળો અને અસંગત છે.[પરિચ્છેદ ૩૯] [૩૧૬-સી-એફ]

૩.૫ કારણ કે, ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદામાં અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) ની યોગ્ય પરિપૂર્ણતા માટે ફરીથી કાયદો ઘડવાની હાકલ કરવામાં આવી હતી.૨૦૧૯નો કાયદો ઘડતી વખતે, રાજ્ય વિધાનસભાએ ન તો વ્યક્તિગત રીતે ૧૯૯૭નો કાયદો અને ૨૦૦૧નો કાયદો ગૃહ સમક્ષ નવા બિલના રૂપમાં રજૂ કર્યો હતો, ન તો વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસવાટની જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવા માટે ઉપરોક્ત ત્રણ કાયદાઓ માટે સુધારા કાયદાઓ રજૂ કર્યા હતા.તેના બદલે, તેણે ચાર હેતુઓ હાંસલ કરવા માટે એક બિલ તૈયાર કર્યું-પ્રથમ, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને અનુરૂપ વળતરની વિવિધ જોગવાઈઓ પૂરી પાડવા માટે રાજ્યના કાયદાઓમાં સુધારો કરવો; બીજું, ૨૦૧૩ના કાયદાની સમક્ષ પુનર્વસન, પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓને લગતી નવી જોગવાઈઓ ઉમેરવી; ત્રીજું, ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પ્રતિકૂળ અને રદબાતલ જાહેર કરાયેલા કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવા અને વિધાનસભામાં આ બિલ પસાર કરીને રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ મૂક્યા પછી તેમને માન્ય કરવા; અને ચોથું, રાજ્ય

કાયદાઓ હેઠળ ભૂતકાળની તમામ એકિવિઝિશનની માન્યતાને પુનઃસ્થાપિત કરવી, જેને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા રદ કરવામાં આવી હતી. પાછલી તારીખ.[પેરા ૪૦] [૩૧૬-એફ-એચ; ૩૧૭-એ-બી]

૩.૬ કાયદો ઘડવા અથવા ફરીથી કાયદો ઘડવામાં વિધાનસભામાં બિલ રજૂ કરવું, વિધાનસભાના આચાર નિયમોમાં ફરજિયાત બિલનું વાંચન, વિધાનસભા દ્વારા તેને પસાર કરવું, તેને રાજ્યપાલ અથવા રાષ્ટ્રપતિ (જો જરૂરી હોય તો) સમક્ષ મૂકવાનો સમાવેશ થાય છે. આ પ્રકારનું બિલ કાં તો તમામ હાલની અને નવી જોગવાઈઓને શરૂઆતથી વર્ણવી શકે છે અથવા સંદર્ભ દ્વારા તે જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરી શકે છે.બાદમાં સંદર્ભ કાયદાના વર્ગમાં આવે છે, જેમ કે તાત્કાલિક કિસ્સામાં કરવામાં આવે છે.આવા સંદર્ભ કાયદો અસ્વીકાર્ય છે અને તેને ફરીથી લાગુ કરવાનો અર્થ એ થશે કે ૧૯૯૭ના કાયદા અને ૨૦૦૧ના કાયદાની સમાન જોગવાઈઓ ધરાવતા નવા ખરડા રજૂ કરવામાં આવે.કોઈ ભૌતિક તફાવત બેમાંથી કોઈ પણ પદ્ધતિને અનુસરવામાં પરિણમશે નહીં.વિધાનસભાએ જોગવાઈઓને છુપાવવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો નથી કારણ કે ૨૦૧૯નો કાયદો ત્રણ ભાગોમાં વહેંચાયેલો છે અને દરેક ભાગ ખાસ કરીને સંબંધિત રાજ્યના કાયદા માટે સમર્પિત છે.[પરિચ્છેદ ૪૧] [૩૧૭-સી-ઈ]

૩.૭ સમજવા માટે, ૨૦૧૮ અધિનિયમના ઉદ્દેશો અને કારણોનું નિવેદન એ પૃષ્ઠભૂમિને દર્શાવે છે કે જેમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પ્રતિકૂળ જાહેર કરાયેલા સંબંધિત રાજ્ય કાયદાઓના પુનરુત્થાન માટે અને તેમાં સુધારો કરવા અને તે હેઠળ પહેલેથી જ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને માન્ય કરવા માટે આવા કાયદાકીય સાધનોનો આશરો લેવો યોગ્ય માનવામાં આવ્યો હતો.૨૦૧૮ના કાયદા પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ અને ખાસ કરીને, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા સાથે પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે ભારતના રાજ્યપાલ અને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરી, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને ગેરબંધારણીય અને પ્રતિકૂળ ગણાતા રદબાતલ જાહેર કરાયેલા રાજ્યના કાયદાઓની કામગીરીને પુનર્જીવિત કરવાનો અને તેમાં સુધારો કરવાનો તેમજ રાજ્ય સત્તાવાળાઓ દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવેલા પગલાંને માન્ય કરવાનો હતો.એકંદર યોજના સારી રીતે તૈયાર કરવામાં આવી છે અને બંધારણના આદેશ સાથે છેતરપિંડી કરવા માટે કોઈ પણ રીતે ગુપ્ત નથી.વધુ મહત્વની વાત એ છે કે સંબંધિત બંધારણીય સંસ્થાઓ એટલે કે વિધાનસભા, રાજ્યપાલ અને રાષ્ટ્રપતિએ તેમની સમક્ષ જે મૂકવામાં આવ્યું છે તેનો સાર સમજી લીધો છે.ચિંતાનો વિષય કાયદાના સાર સાથે છે, તેના સ્વરૂપ સાથે નહીં.[પેરા ૪૨,૪૩] [૩૧૭-ઈ-એફ; ૩૨૨-એફ-જી; ૩૨૩-બી]

૩.૮ સંદર્ભ કાયદો એ કાયદાનું માન્યતા પ્રાપ્ત સ્વરૂપ છે અને જ્યાં સુધી તે બંધારણની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન ન કરે ત્યાં સુધી બંધારણ ચોક્કસ રીતે ઘડવામાં આવતા કાયદાને ગેરબંધારણીયતા સાથે જોડતું નથી.[પરિચ્છેદ ૪૪]
[૩૨૩-સી]

૩.૯ વિધાનસભાની પૂર્ણ સત્તા સાતમી અનુસૂચિના સંદર્ભમાં કાયદાના સાર સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ કાયદાના સ્વરૂપના નિર્ધારણ સુધી પણ વિસ્તરે છે.કાયદાકીય પ્રવૃત્તિના ચોક્કસ સ્વરૂપને મંજૂરી નથી એમ કહેવા માટે બંધારણમાં મજબૂત આધારની જરૂર પડશે, જે અરજદારો દ્વારા દર્શાવવામાં આવ્યો નથી.બંધારણની કલ્પના:

કાયદાકીય ક્ષમતાના અસ્તિત્વની ન્યાયિક સમીક્ષા અને ભાગ-૩ અથવા બંધારણની અન્ય જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન ન કરે તેવી કોઈ બાબત ઘડવા માટે આવી ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવો.જ્યાં સુધી આવા કાયદાના મૂળ બંધારણમાં છે ત્યાં સુધી તે કાયદાની સૌંદર્યલક્ષી લાક્ષણિકતાઓની સમીક્ષાની કલ્પના કરતું નથી.[પેરા ૪૫] [૩૨૪-એફ-૭; ૩૨૫-એ]

ગિરનાર ટ્રેડર્સ (૩) વિ. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર અને અન્ય (૨૦૧૧) ૩ એસ.સી.સી. ૧ : [૨૦૧૧] ૩ એસ.સી.આર. ૧; કૃષ્ણ ચંદ્ર ગંગોપાધ્યાય અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય (૧૯૭૫) ૨ એસ.સી.સી. ૩૦૨ :

[૧૯૭૫] પૂરક. એસ.સી.આર. ૧૫૧; ઉજાગર પ્રિન્ટ્સ અને અન્ય (II) વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય (૧૯૮૯) ૩ એસ.સી.સી. ૪૮૮ : [૧૯૮૮] ૩ પૂરક. એસ.સી.આર. ૭૭૦ – પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

૩.૧૦ વર્ષ ૨૦૧૮નો કાયદો રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા ૨૦૧૩ના કાયદાની સમકક્ષ ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ એટલે કે વળતર, પુનર્વસન, પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓ હેઠળ જમીન સંપાદનના ચાર ભૌતિક પાસાઓને લાવવાનો સભાન પ્રયાસ છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા સૂચિત કાયદાની કેટલીક વિશેષતાઓને બાકાત રાખવામાં આવી છે.સંસદ દ્વારા રાજ્યના કાયદાઓમાં કરવામાં આવેલી કાયદાની તમામ જોગવાઈઓને લાગુ કરવામાં નિષ્ફળતા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ખામીઓને દૂર કરવામાં પરિણમે છે એમ કહેવું એ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદાનું સ્પષ્ટ ખોટું વાંચન સિવાય બીજું કંઈ નથી. [પેરા ૪૬] [૩૨૫-બી-ડી]

૩.૧૧ જ્યારે કે, હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં વળતર/પુનર્વસન/પુનર્વસન/માળખાગત સુવિધાઓ સંબંધિત જોગવાઈઓની ગેરહાજરીને રાજ્યના કાયદાઓમાં ખામી તરીકે દર્શાવવામાં આવી નથી.તે ક્યાંય પણ રાજ્યના કાયદાઓની ચોક્કસ જોગવાઈઓ તરફ ધ્યાન દોરે છે જે સંસદ

દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને પ્રતિકૂળ છે.ઉચ્ચ અદાલતે જે એકમાત્ર ખામી તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું તે કલમ ૧૦૫-એ (૦૧.૦૧.૨૦૧૪ થી અમલમાં આવી રહી છે) ની અનિવાર્યતા હતી, જે સંસદ દ્વારા બનાવેલા કાયદાને કારણે એકવાર પ્રતિકૂળ (૨૭.૦૮.૨૦૧૩ પર) ગણાતા રાજ્ય કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવાના સાધન તરીકે હતી.ત્યારથી રાજ્યને સલાહ આપવામાં આવી છે કે તે હાઈકોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ખામીને સ્વીકારે અને અનુચ્છેદ ૨૫૪ (૨) ને અનુરૂપ રાજ્યના કાયદાઓને માન્ય કરવા માટે એક નવું કાયદાકીય સાધન તૈયાર કરીને તે વિચાર પ્રક્રિયામાંથી આગળ વધ્યું છે.જો વિધાનસભાએ હાઈકોર્ટ દ્વારા અમાન્યતાની ઘોષણા કર્યા પછી પણ અનુચ્છેદ ૧૦૫-એ ફરીથી લાગુ કરી હોત, તો તે હાઈકોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ખામીને દૂર ન કરવાનો કેસ હોત.હકીકતમાં, તે વિધાનસભા દ્વારા કોર્ટના ચુકાદાનો ઘોષણાત્મક ચુકાદો હોત, જે ફક્ત અસ્વીકાર્ય છે.૨૦૧૮ના કાયદાની અસર કાયદામાં પાછલી અસરથી ફેરફાર કરવાની છે અને કોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવાની નથી.[પેરા ૪૭]

[૩૨૫-ડી-જી]

૩.૧૨ આશ્ચર્યજનક રીતે, ઉચ્ચ અદાલતે ક્યાંય પણ પુનરુત્થાન અને માન્યતા પર પ્રતિબંધ જારી કર્યો ન હતો.તેણે પુનરુત્થાનની માત્ર એક ચોક્કસ રીતને નામંજૂર કરી હતી.ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પરીક્ષણ લાગુ કરવું એ જોવા માટે છે કે શું કાયદો અને ચુકાદો અસંગત અને

અસંબદ્ધ છે કે કેમ જેથી બંને એક સાથે ઊભા ન રહી શકે, ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદા અને ૨૦૧૯ અધિનિયમ વચ્ચે કોઈ અસંબદ્ધતા નથી. ૨૦૧૯નો કાયદો એક ઉત્ક્રાંતિ છે, જે અગાઉની સ્થિતિનું પુનરાવર્તન નથી. આ કસોટીની નોંધ લેતા કે અંતિમ પ્રશ્ન એ હોવો જોઈએ કે જો સંજોગો બદલાયા હોત તો કોર્ટે સમાન નિર્ણય આપ્યો હોત કે કેમ, હાઈકોર્ટના આદેશમાં એવો કોઈ સંકેત નથી કે કોર્ટ આજે પણ સમાન નિર્ણય પર પહોંચી હોત. કારણ કે, કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ નિર્ધારિત પદ્ધતિનું હવે પાલન કરવામાં આવ્યું છે. [પરિચ્છેદ ૪૮, ૪૯] [૩૨૬-બી-ડી]

સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ વિ. સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય (૨૦૧૪) ૧૨ એસ.સી.સી. ૬૯૬ : [૨૦૧૪] ૧૨ એસ.સી.આર. ૮૭૫; શ્રી પૃથ્વી કોટન મિલ્સ લિમિટેડ અને અન્ય વિ. ભરૂચ બોરો મ્યુનિસિપાલિટી અને અન્ય (૧૯૬૯) ૨ એસ.સી.સી. ૨૮૩ : [૧૯૭૦] ૧ એસ.સી.આર. ૩૮૮ – પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

કર્ણાટક રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ કર્ણાટક પોન બ્રોકર્સ એસોસિએશન અને અન્યો. (૨૦૧૮) ૬ એસસીસી ૩૬૩: [૨૦૧૮] ૧૦ એસસીઆર ૪૦૯-વિશિષ્ટ.

પં. ઋષિકેશ અને અન્ય વિ. સલમા બેગમ (૧૯૯૫) ૪ એસસીસી ૭૧૮: [૧૯૯૫] ૩ એસસીઆર ૧૦૬૨-નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૪. પ્રસ્તુત કેસમાં, મંજૂરી મેળવવા માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા લખાયેલા તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૯ ના પત્ર નંબર ૧૩૫૬૬/આર.ઈ.વી.-ડી.એફ.જી/૨૦૧૯-૧ પરથી સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે, રાજ્યના ત્રણેય કાયદાઓ એટલે કે - તમિલનાડુ એક્ટિવિઝિશન ઓફ લેન્ડ ફોર હરિજન વેલફેર સ્કીમ્સ એક્ટ, ૧૯૭૮; તમિલનાડુ એક્ટિવિઝિશન ઓફ લેન્ડ ફોર ઇન્ડસ્ટ્રિયલ પર્પઝીસ એક્ટ, ૧૯૯૭; અને તમિલનાડુ હાઈવેઝ એક્ટ, ૨૦૦૧ - ઝડપી જમીન સંપાદનના હેતુસર બનાવવામાં આવ્યા હતા.તે વધુમાં જણાવે છે કે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાએ હાઈકોર્ટના ચુકાદાને કારણે ત્રણેય કાયદાઓને પ્રતિકૂળ અને અમલ બહાર કરી દીધા હતા.તે એમ પણ જણાવે છે કે રાજ્યને ત્રણ રાજ્યોના કાયદાઓને બચાવવા અને પુનર્જીવિત કરવામાં નોંધપાત્ર રસ છે, જેની સરકારી તિજોરી પર મજબૂત અસર પડે છે.તે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને પણ સ્પષ્ટપણે સ્પષ્ટ કરે છે, જે રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા યોગ્ય વિચારણા માટે રાજ્યના કાયદાઓના માર્ગમાં આવી શકે છે.

તે કહેવા માટે પૂરતું છે કે સંદેશાવ્યવહાર અનુચ્છેદ ૨૫૪ ના આદેશ તેમજ કૈસર-એ-હિંદ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયનું પાલન કરતો હતો.[પેરા ૫૨] [૩૨૯-ડી-એફ]

કૈસર-એ-હિંદ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને અન્ય વિ. નેશનલ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન. (મહારાષ્ટ્ર ઉત્તર) લિમિટેડ અને અન્ય. (૨૦૦૨) ૮ એસ.સી.સી. ૧૮૨: [૨૦૦૨] ૨ પૂરક. અન્યો. સી. આર. ૫૫૫-૫૨ આધાર રાખ્યો હતો.

૫.૧ એ રજૂઆત કે ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ માંથી પાછલી અસર ૨૦૧૯ના કાયદા માટે તે તારીખે જીવલેણ હતી, ૨૦૧૩નો કોઈ કાયદો અમલમાં નહોતો અને જ્યારે ૨૦૧૩નો કાયદો ૨૭.૦૯.૨૦૧૩ પર અમલમાં આવ્યો, ત્યારે રાજ્યના કાયદાઓ ફરીથી પ્રતિકૂળ બની જશે, તે અસમર્થનીય છે.કારણ કે, જે દિવસે કાયદો રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવે છે તે દિવસે તેને "બનાવવામાં" આવે છે.સંઘીય સંબંધો પરના સમગ્ર પ્રકરણમાં, કાયદાકીય પ્રવૃત્તિનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે બંધારણમાં "બનાવેલ" અથવા "બનાવેલ" શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.કાયદો બનાવવો એ સ્પષ્ટ રીતે સીમાંકિત પ્રક્રિયા સૂચવે છે જે અનુચ્છેદ ૧૧૧ હેઠળ અથવા કલમ ૨૫૪ હેઠળ (જો તે જ વિષય પર કાયદો બનાવવામાં આવે તો) અથવા અનુચ્છેદ ૨૦૦ હેઠળ રાજ્યપાલની મંજૂરી સાથે પરાકાષ્ટાએ પહોંચે છે.અનુચ્છેદ ૧૧૧, ૨૦૦ અને ૨૫૪ બંધારણીય રીતે નિર્ધારિત કાયદાકીય પ્રક્રિયાનો જ ભાગ છે.સંબંધિત અન્ય ખ્યાલ "પ્રારંભ" નો છે.કાયદાની શરૂઆત, કાયદાની રચનાથી વિપરીત, કાયદાકીય પ્રક્રિયાનો ભાગ નથી.તેના બદલે, તે કાયદાકીય પ્રક્રિયાની સફળ પરાકાષ્ટાની એક શાખા

છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રારંભ એ એક એવો પ્રશ્ન છે જે કાયદાકીય પ્રક્રિયા અને ઉદ્દેશને અનુસરે છે અને તેની સાથે ઓવરલેપ થતો નથી. કાયદાની શરૂઆત (સંમતિ) આપવાની તારીખથી અથવા પાછળની તારીખથી અથવા ભવિષ્યની તારીખથી પણ થઈ શકે છે.પરંતુ તે એ હકીકતને અસર કરતું નથી કે કાયદો કાયદાકીય પુસ્તકમાં પ્રવેશી ચૂક્યો છે અને પ્રતિકૂળતા સંબંધિત જોગવાઈઓ તેમજ કેન્દ્ર અને રાજ્ય વચ્ચેના કાયદાકીય સંબંધોના પ્રકરણની અન્ય જોગવાઈઓ તે સમયથી સક્રિય થઈ ગઈ છે, કારણ કે તે બનાવવાની તારીખ સાથે સંબંધિત છે.આમ, પ્રતિકૂળતા ચકાસવા માટે, સંબંધિત સમયની તારીખ એટલે કે સંમતિની તારીખ હશે, પ્રારંભની તારીખ નહીં.[પેરા ૫૩] [૩૨૯-જ; ૩૩૦-એ-ડી]

સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય વિ. માર અપ્રેમ કુરી કંપની લિમિટેડ અને અન્ય (૨૦૧૨) ૭ એસ.સી.સી. ૧૦૬ : [૨૦૧૨] ૪ એસ.સી.આર. ૪૪૮ – પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

૫.૨ કાયદાના પશ્ચાદવર્તી અમલીકરણનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ અનિચ્છનીય ભૂતકાળની પરિસ્થિતિને બદલવાનો છે અને તે પહેલેથી જ બનેલી બાબતોને લાગુ કરવા માટે છે.તેથી, પૂર્વાવલોકનનો મૂળ હેતુ, વર્તમાનમાં કાયદો બનાવીને ભૂતકાળના અમુક વ્યવહારોને માન્ય કરવા સહિત ઉપચાર કરવાનો છે અને તે

સમયે ભૂતકાળમાં અસ્તિત્વમાં રહેલા કાયદાઓ સાથે સ્પર્ધા કરવાનો નથી.આ કિસ્સામાં, તેનો ઉદ્દેશ ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ ભૂતકાળની ખરીદીઓને સાચવવાનો અને માન્ય કરવાનો હતો, જે ૨૦૧૩ના કાયદાની શરૂઆત સુધી માન્ય હતી પરંતુ હાઈકોર્ટના નિર્ણયને કારણે રદ કરવામાં આવી હતી.આ તે સમયે અસ્તિત્વમાં રહેલા કાયદાના આધારને બદલવા અને ૨૦૧૩ના કાયદાની સમકક્ષ લાભ પ્રદાન કરવા માટે પણ હતું, જ્યાં સુધી તે રાજ્ય વિધાનસભાના વિવેકમાં યોગ્ય હતું.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે ૨૦૧૩ના કાયદાની રચનાના એક દિવસ પહેલાં ૨૦૧૮ના કાયદાને ૨૬.૦૮.૨૦૧૩ થી અમલમાં મૂકવો વિસંગત લાગે છે, પરંતુ તેની માન્યતા અથવા તેના સાર પર કોઈ અસર થતી નથી.આ તારીખ રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા માત્ર પુષ્કળ સાવધાની રાખીને અને યોગ્ય રીતે પસંદ કરવામાં આવી છે.૨૦૧૩ના કાયદાની શરૂઆતને અનુરૂપ પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે તે દેખીતી રીતે સુસંગત છે. કોઈપણ અન્ય અર્થઘટનને અપનાવવું બંધારણીય યોજના અનુસાર માત્ર અયોગ્ય જ નહીં હોય, પરંતુ પૂર્વલક્ષી પુનરોદ્ધાર અને કાયદાને માન્ય કરવાના હેતુ પર પણ પ્રહાર કરશે.[પેરા ૫૪]

[૩૩૦-જી; ૩૩૧-સી-એફ]

હેલ્સબરીના ઇંગ્લેન્ડના કાયદા-નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

સઘીર અહેમદ અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય એ.આઈ.આર. ૧૯૫૪ એસ.સી. ૭૨૮ : [૧૯૫૫] એસ.સી.આર. ૭૦૭; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. તરસેમ સિંઘ અને અન્ય (૨૦૧૯) ૯ એસ.સી.સી. ૩૦૪ : [૨૦૧૯] ૧૩ એસ.સી.આર. ૪૯; નાગપુર ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટ અને અન્ય વિ. વિઠ્ઠલ રાવ અને અન્ય (૧૯૭૩) ૧ એસ.સી.સી. ૫૦૦ : [૧૯૭૩] ૩ એસ.સી.આર. ૩૯; પી. વાજરાવેલુ મુદલિયાર અને અન્ય વિ. ધ સ્પેશિયલ ડેપ્યુટી કલેક્ટર ફોર લેન્ડ એકિવિઝિશન, વેસ્ટ મદ્રાસ અને અન્ય એ.આઈ.આર. ૧૯૬૫ એસ.સી. ૧૦૧૭ : [૧૯૬૫] એસ.સી.આર. ૬૧૪; બી.કે. પવિત્રા અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય (૨૦૧૯) ૧૬ એસ.સી.સી. ૧૨૯ : [૨૦૧૯] ૭ એસ.સી.આર. ૧૦૮૬; જોરા શુગર મિલ્સ (પી) લિમિટેડ વિ. સ્ટેટ ઓફ મધ્ય પ્રદેશ અને અન્ય [૧૯૬૬] ૧ એસ.સી.આર. ૫૨૩; એમ.પી.વી. સુંદરરામિયર એન્ડ કો. વિ. ધ સ્ટેટ ઓફ આંધ્ર પ્રદેશ અને અન્ય [૧૯૫૮] ૧ એસ.સી.આર. ૧૪૨૨; સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય વિ. શ્રી અંબિકા મિલ્સ લિમિટેડ, અમદાવાદ અને અન્ય (૧૯૭૪) ૪ એસ.સી.સી. ૬૫૬ : [૧૯૭૪] ૩ એસ.સી.આર. ૭૬૦; દેવી દાસ ગોપાલ ક્રિષ્ણન અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ [૧૯૬૭] ૩ એસ.સી.આર. ૫૫૭; મ્યુનિસિપલ કમિટી, અમૃતસર અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ [૧૯૬૯] ૩ એસ.સી.આર. ૪૪૭; ધ સ્ટેટ ઓફ મધ્ય પ્રદેશ વિ. જી.સી. મંદાવર [૧૯૫૫] ૧ એસ.સી.આર. ૫૯૯ – નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૧૯૫૫] ૧ એસ. સી. આર. ૭૦૭ નો સંદર્ભ પેરા ૯ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૯] ૧૩ એસ. સી. આર. ૪૯ નો સંદર્ભ પેરા ૧૨ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૩] ૩ એસ. સી. આર. ૩૯ નો સંદર્ભ પેરા ૧૨ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૬૫] ૧ એસ. સી. આર. ૬૧૪ નો સંદર્ભ પેરા ૧૩ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૯] ૭ એસ. સી. આર. ૧૦૮૬ નો સંદર્ભ પેરા ૧૬ માં આપવામાં આવ્યો છે

[૧૯૬૬] ૧ એસ. સી. આર. ૫૨૩ નો સંદર્ભ પેરા ૧૬ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૫૮] ૧ એસ. સી. આર. ૧૪૨૨ નો સંદર્ભ પેરા ૧૭ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૭૪] ૩ એસ. સી. આર. ૭૬૦ નો સંદર્ભ પેરા ૧૭ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૬૭] ૩ એસ. સી. આર. ૫૫૭ નો સંદર્ભ પેરા ૧૭ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૬૯] ૩ એસ. સી. આર. ૪૪૭ નો સંદર્ભ પેરા ૧૭ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૫૫] ૧ એસ. સી. આર. ૫૯૯ નો સંદર્ભ પેરા ૨૦ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૧૪] ૧૨ એસ. સી. આર. ૮૭૫ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૨૦૦૩] ૩ એસ. સી. આર. ૧ નો સંદર્ભ પેરા ૨૮ માં આપવામાં આવ્યો છે.

[૧૯૮૮] ૩ પૂરક. એસ.સી.આર. ૭૭૦ નો ફકરા ૨૮ માં સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો;

[૧૯૯૬] ૨ એસ.સી.આર. ૨૩ નો ફકરા ૨૮ માં સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો;
એ.આઈ.આર. ૧૯૭૧ ટીલ્લી ૧ નો ફકરા ૩૦ માં સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો;

[૧૯૯૫] ૩ એસ.સી.આર. ૧૦૬૨ નો ફકરા ૩૮ માં સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો;

[૨૦૧૧] ૩ એસ.સી.આર. ૧ પર ફકરા ૪૫ માં આધાર રાખવામાં આવ્યો;

[૧૯૭૫] પૂરક. એસ.સી.આર. ૧૫૧ પર ફકરા ૪૫ માં આધાર રાખવામાં આવ્યો;

[૧૯૮૮] ૩ પૂરક. એસ.સી.આર. ૭૭૦ પર ફકરા ૪૫ માં આધાર રાખવામાં આવ્યો;

[૨૦૧૮] ૧૦ એસ.સી.આર. ૪૦૯ ને ફકરા ૪૮ માં અલગ તારવવામાં આવ્યો;

[૨૦૧૪] ૧૨ એસ.સી.આર. ૮૭૫ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

પેરા ૪૯ [૧૯૭૦] ૧ એસ. સી. આર. ૩૮૮ પેરા ૪૯ [૨૦૦૨] ૨ પૂરક પર આધારિત છે. એસ. સી. આર. ૫૫૫ પેરા ૫૨ [૨૦૧૨] ૪ એસ. સી. આર. ૪૪૮ પેરા ૫૩ પર આધાર રાખે છે.

સિવિલ મૂળ ન્યાયિક રીટ પીટીશન (સિવિલ) નં.૧૪૧૧/૨૦૨૦.

(ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ)

સાથે

રીટ પીટીશન (સિવિલ) નં.૧૭૩ અને ૧૭૪/૨૦૨૧

કે. કે. વેણુગોપાલ, એટર્ની જનરલ ; બાલાજી શ્રીનિવાસન, એડિશનલ એડવોકેટ જનરલ ; વિજય નારાયણ, એડવોકેટ જનરલ; પી. વિલ્સન, અમન સિન્હા, મુકુલ રોહતગી, સિનિયર એડવોકેટ્સ.એમ. યોગેશ કન્ના, રાજા રાજેશ્વરન એસ., આદિત્ય ચઢ્ઢા, સુશ્રી ઉમા પ્રસૂના બચુ, સિદ્ધાંત કોહલી, સુશ્રી પદ્મવી સેનગુપ્તા, ડી. કુમારન, રિચાર્ડસન વિલ્સન, એ. મોહન રાજ, સુશ્રી ચારુલતા ચૌધરી, સુશ્રી સુહરિથ પાર્થસારથી, સુશ્રી રશ્મિ નંદકુમાર, શંકર નારાયણન, સુશ્રી અમૃતા સત્યજીત, સુશ્રી આયુષ્મા અવસ્થી, સેન્થિલ જગદીશન, એમ. થાંગાથુરાઈ, સુશ્રી મૃણાલ કંવર, સુશ્રી સોનાક્ષી મલ્હાન, સુશ્રી સુરિતિ ચૌધરી,

સંદીપ કુમાર મહાપાત્રા, સુગમ કુમાર ઝા, સુશ્રી મૃણ્મયી સાહુ, અરજદારો વતી
એડવોકેટ્સ.

પી. વિલ્સન, મુકુલ રોહતગી, અમન સિન્હા, સિનિયર એડવોકેટ્સ; ડી.
કુમાનન, રિચાર્ડસન વિલ્સન, સેનિથલ જગદીશન, એમ. થાંગાથુરાઈ, સુશ્રી
મૃણાલ કંવર, સુશ્રી સોનાક્ષી મલ્હાન, સુશ્રી સુરિતિ ચૌધરી, પ્રવેશ ઠાકુર,
નિકિલેશ રામચંદ્રન, એન. સુબ્રમણ્યન, પ્રણવ સચદેવા, જતિન ભારદ્વાજ,
સુશ્રી સુહરિથ પાર્થસારથી, સુશ્રી રશ્મિ નંદકુમાર, શંકર નારાયણન, સુશ્રી અમૃતા
સત્યજીત, સુશ્રી આયુષ્મા અવસ્થી, સંદીપ કુમાર મહાપાત્રા, સુગમ કુમાર ઝા,
સુશ્રી મૃણ્મયી સાહુ, વી. બાલાજી, સી. કાનન, સુશ્રી નેહા સિંઘ, રાકેશ કે.
શર્મા, સુશ્રી દીપિકા નંદકુમાર, નરેશ કુમાર, સૌરભ મિશ્રા, ઑંકાર સિંઘ, સુશ્રી
નેહા ત્રિપાઠી; પ્રતિવાદીઓ વતી વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિશ્રી એ. એમ. ખાનવિલકરે આપ્યો હતો.

૧. ભારતીય બંધારણ શાસનનું માળખું નિર્ધારિત કરે છે જેમાં રાજ્યના
ત્રણ અંગોને સ્વતંત્ર કાર્યો સોંપવામાં આવે છે. વિધાનસભા કાયદા પર કાયદો
બનાવે છે, કારોબારી કાયદાને અમલમાં મૂકે છે અને ન્યાયતંત્ર સમીક્ષાઓ પર
ચોકીદાર છે અને બંધારણના વાલી તરીકે તેની પ્રાથમિક ભૂમિકાના પ્રકાશમાં

કાયદાનો અમલ કરે છે.આમ, અમે ભારતના લોકોએ નિયંત્રણ અને સંતુલન સુરક્ષિત કરવા માટે સત્તાઓના વિભાજનની વ્યવસ્થાને અપનાવી છે.પરિણામે, સરકારી સંસ્થાઓની રોજિંદી કામગીરીમાં ઘણી વખત ત્રણ અંગો વચ્ચે "ઓવરસ્ટેપિંગ" વિશે ધારણા ઉભરી આવે છે.આ કેસમાં પણ આવી જ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે.બંધારણીય અદાલતના અધિકારક્ષેત્રને ઓળંગ્યા વિના, કાયદાની ગેરબંધારણીયતાના ન્યાયિક નિર્ધારણના આધારને વિધાનસભા દ્વારા માન્યતા આપતા અથવા પુનર્જીવિત કરતા કાયદાને અમલમાં મૂકીને જે હદ અને રીતે બદલી શકાય છે, તે આ કેસમાં મુખ્ય મુદ્દો છે.

સંક્ષિપ્તમાં હકીકતો

૨. વર્તમાન કેસ વિવિધ મંચો પર કાર્યવાહીની લાંબી સાંકળનું પરિણામ છે.સમગ્ર કથાને પાર કરવી એ હાથમાં રહેલા પ્રશ્નના નિર્ધારણ માટે સુસંગત ન પણ હોઈ શકે.આમ, આપણે યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્ય માટે માત્ર સંબંધિત તથ્યોને સંક્ષિપ્તમાં વર્ણવી રહ્યા છીએ.

૩. જમીનના રૂપમાં સંસાધન એ રાષ્ટ્રના વિકાસ માટે આવશ્યક જરૂરિયાત છે.તે જ સમયે, વ્યક્તિઓના સંપત્તિના અધિકારોને હંમેશા અધિકારોના પદાનુક્રમમાં મહત્વપૂર્ણ દરજ્જો મળ્યો છે.વ્યક્તિઓના સંપત્તિના અધિકાર અને

સર્વત્રાહી વિકાસ તરફ રાજ્યની ફરજ વચ્ચેના આ સ્પષ્ટ સંઘર્ષને ઉકેલવા માટે, જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૮૯૪ ને ટૂંકા શીર્ષક સાથે સમગ્ર દેશ માટે એક સમાન કાયદો તરીકે ઘડવામાં આવ્યો હતો:

“જાહેર હેતુઓ માટે અને કંપનીઓ માટે જમીન સંપાદન માટે કાયદામાં સુધારો કરવા માટેનો કાયદો.”

૧૮૯૪નો કાયદો સમગ્ર દેશમાં અમલમાં હતો.૧૯૫૦ પછી, જ્યારે બંધારણ અમલમાં આવ્યું, ત્યારે અમે સત્તાઓની વહેંચણી અને કેન્દ્ર અને રાજ્યોની કાયદાકીય ક્ષમતાનો સિદ્ધાંત અપનાવ્યો.તેમાં યુનિયન લિસ્ટ (લિસ્ટ ૧), સ્ટેટ લિસ્ટ (લિસ્ટ ૨) અને સમવર્તી લિસ્ટ (લિસ્ટ ૩) ના આધારે તફાવત કરવામાં આવ્યો હતો.સમવર્તી યાદીમાં સૂચિબદ્ધ વિષયોના સંદર્ભમાં, કેન્દ્ર અને રાજ્યોને કાયદો ઘડવાની સમવર્તી સત્તાઓ આપવામાં આવી છે.તેના અનુસરણમાં, તમિલનાડુ રાજ્યએ ત્રણ જાહેર હેતુઓ માટે રચના કરી હતી, જેના માટે એક અલગ જમીન સંપાદન કાયદાની કલ્પના કરવામાં આવી હતી.આ ત્રણ ક્ષેત્રો ધોરીમાર્ગો, ઉદ્યોગો અને હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ હતા.તદાનુસાર, તમિલનાડુ વિધાનસભાએ તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૭૮, તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૯૭ અને તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧

લાગુ કર્યો હતો.એ નોંધવું જોઈએ કે, ૧૮૯૪ના કાયદા ઉપરાંત, જમીન સંપાદનનું ક્ષેત્ર પણ સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલા અન્ય એક કાયદા દ્વારા સંચાલિત હતું, જે એક વિશેષ કાયદો છે, જેનું નામ રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ છે.આ કાયદો અમુક ધોરીમાર્ગોને રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો જાહેર કરવા અને રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગો માટે જરૂરી જમીન હસ્તગત કરવા માટે સક્ષમ અધિકારીને સત્તા સહિત તેની સાથે જોડાયેલી બાબતોની જોગવાઈ કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો હતો.આ જ ક્ષેત્રમાં કામ કરતી સંસદ દ્વારા જમીન સંપાદન અંગે કાયદો બનાવવામાં આવ્યો હોવાથી, રાજ્યએ પ્રતિકૂળતા ટાળવા માટે કલમ ૨૫૪ મુજબ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવી હતી અને આમ, રાજ્યમાં ઉપરોક્ત રાજ્ય કાયદાઓ પ્રવર્તે છે.

૪. વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસન સંબંધિત પગલાં સહિત કેટલાક પાસાઓ પર ૧૮૯૪નો કાયદો અપૂરતો હોવાનું જણાયું હતું અને આમ, સંસદે જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનર્વસનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાનો અધિકાર કાયદો, ૨૦૧૩ ઘડ્યો હતો.આ કાયદાને ૨૭.૦૯.૨૦૧૩ પર ભારતના રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી અને ૦૧.૦૧.૨૦૧૪ થી અમલમાં આવ્યો.૨૦૧૩ના કાયદામાં એક વિશેષ જોગવાઈ હતી—કલમ ૧૦૫—જે જાહેર કરે છે કે આ કાયદો ચોથી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ જમીન સંપાદન સંબંધિત સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલા કેટલાક કાયદાઓને લાગુ પડશે નહીં.જો કે, આ પેટા કલમ (૩) ને

આધિન હતું, જેમાં કેન્દ્ર સરકારને અધિનિયમની શરૂઆતની તારીખથી એક વર્ષની અંદર જાહેરનામું બહાર પાડવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી, જેમાં સૂચિત કરવામાં આવ્યું હતું કે ૨૦૧૩ અધિનિયમની જોગવાઈઓ ચોથી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ કાયદાઓ હેઠળ જમીન સંપાદનના કેસોને લાગુ પડશે, જે વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસનના નિર્ધારણ સાથે સંબંધિત છે, જે નિર્ધારિત અપવાદો અથવા ફેરફારો સાથે અસરગ્રસ્ત પરિવારો માટે ફાયદાકારક છે.ત્યારબાદ, એસ.ઓ. ૨૩૬૮ (ઈ) દ્વારા, કેન્દ્ર સરકારે ૨૦૧૩ના અધિનિયમમાં પૂરી પાડવામાં આવેલ વળતર (પ્રથમ અનુસૂચિ), પુનર્વસન અને પુનર્વસન (બીજી અનુસૂચિ) અને માળખાગત સુવિધાઓ (ત્રીજી અનુસૂચિ) સંબંધિત જોગવાઈઓને અધિનિયમની ચોથી અનુસૂચિ (જેમાં ૧૯૫૬નો અધિનિયમ સામેલ છે) માં મૂકવામાં આવેલા કાયદાઓ સુધી લંબાવી હતી, જેથી ૨૦૧૩ના અધિનિયમનો લાભ હેતુને ધ્યાનમાં લીધા વિના તમામ શ્રેણીના હસ્તાંતરણો સુધી વિસ્તારી શકાય.

૫. ૨૦૧૩ના કાયદાની ચોથી અનુસૂચિ સાથે વાંચી શકાય તેવી કલમ ૧૦૫ની તર્જ પર, તમિલનાડુ રાજ્યએ પણ તેના ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ- ૧૯૭૮નો કાયદો, ૧૯૯૭નો કાયદો અને ૨૦૦૧નો કાયદો-ને ૨૦૧૩ના કાયદાના અમલીકરણથી બચાવવા અને અનામત રાખવા માંગ કરી હતી કારણ કે તેને તેના પોતાના કાયદાઓ અનુકૂળ લાગ્યા હતા.આ હેતુ માટે, રાજ્ય

સુધારા, એટલે કે, જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનર્વસનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતા (તમિલનાડુ સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૧૪૭ ને ૨૦૧૩ ના અધિનિયમમાં લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા ૨૦૧૩ ના અધિનિયમમાં કલમ ૧૦૫ એ દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૨૦૧૪ના કાયદાની દ્રષ્ટિએ રાજ્ય સુધારાના ઉદ્દેશને કારણે ૨૦૧૩ના કાયદાની જોગવાઈઓ ૨૦૧૩ના કાયદાની પાંચમી અનુસૂચિમાં ઉલ્લેખિત ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ જમીન સંપાદન માટે લાગુ પડતી ન હતી, જે તે જ રાજ્ય સુધારા અધિનિયમ, ૨૦૧૪ દ્વારા પણ ઉમેરવામાં આવી હતી. આ રીતે રાજ્ય વિધાનસભાએ ૨૦૧૩ના કાયદામાં નવી અનુસૂચિ-પાંચમી અનુસૂચિ-દાખલ કરી અને રાજ્યના ત્રણ કાયદાઓને તે અનુસૂચિમાં મૂક્યા. ૨૦૧૪ના કાયદાને ૦૧.૦૧.૨૦૧૫ પર રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હતી અને તેને ૨૦૧૩ના કાયદાના અમલમાં આવવાની તારીખ એટલે કે ૦૧.૦૧.૨૦૧૪ થી પાછલી અસરથી લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૧૩ના કાયદાના અમલમાં આવ્યા પછી પ્રતિકૂળતાને કારણે ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ સંપાદનને રદબાતલ થવાથી બચાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા પૂર્વલક્ષી તારીખ પસંદ કરવામાં આવી હતી. જોકે, ૨૦૧૩ના કાયદામાં કલમ ૧૦૫એ અને પાંચમી અનુસૂચિ દાખલ કરીને ત્રણ રાજ્યોના કાયદાઓનું રક્ષણ અને જાળવણી કરવાની આ કાયદાકીય ક્વાયત જીવલેણ સાબિત થઈ હતી.

૬. ૧૯૯૭ના કાયદા અને ૨૦૦૧ના કાયદા સાથે ૨૦૧૪ના કાયદાને મદ્રાસ ખાતેની ઉચ્ચ ન્યાયાલય સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો, મુખ્યત્વે ૨૦૧૩ના કાયદાની પ્રતિકૂળતા અને રાજ્યના કાયદાઓની કામગીરીમાં સ્પષ્ટ મનસ્વીતા અને ભેદભાવને કારણે કલમ ૧૪ના ઉલ્લંઘનના બે આધારો પર. નોંધપાત્ર રીતે, ૧૮.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ, હાઈકોર્ટે રીટ પીટીશન (સી) ૨૪૧૮૨/૨૦૧૪ માં એક વચગાળાના આદેશ દ્વારા એવી શરત સાથે સંપાદનની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપી હતી કે, કોઈ અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવશે નહીં અને જમીનના કબજા અંગે યથાસ્થિતિ જાળવી રાખવામાં આવશે. ત્યારબાદ, હાઈકોર્ટે રીટ પીટીશન (સી) નંબર ૨૨૪૪૮/૨૦૧૮ ને મુખ્ય કેસ તરીકે રાખીને, વિવિધ અરજીઓના સમૂહમાં તારીખ ૦૩.૦૭.૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા આ કેસમાં નીચે મુજબના ચાર મુદ્દાઓ ઘડ્યા હતા:

“મુદ્દાઓ:

૭૪. તેથી જે મુદ્દાઓ આપણા ધ્યાનમાં લેવા માટે ઉભા થાય છે તે છે:

૧) શું સ્વાભાવિક મનસ્વીપણાને કારણે રાજ્યના કાયદાઓ રદબાતલ છે?

૨) શું ભારતના રાષ્ટ્રપતિ કલમ ૧૦૫એ ને મંજૂરી આપતી વખતે તેમના મગજને લાગુ કરવામાં નિષ્ફળ ગયા?

૩) એકવાર સંસદે નવો જમીન સંપાદન કાયદો 'બનાવ્યો' પછી શું વિવાદિત રાજ્ય કાયદાઓ પ્રતિકૂળ બની ગયા? જો એમ હોય તો, શું રાષ્ટ્રપતિએ તમિલનાડુ અધિનિયમ નં.૧/૨૦૧૫ દ્વારા દાખલ કરાયેલી કલમ ૧૦૫એ ને મંજૂરી આપી, ત્રણ કાયદાઓને પુનર્જીવિત કર્યા?

૪) શું કલમ ૧૦૫એ (૨) અને (૩) ની જોગવાઈઓ ફરજિયાત છે, અને જો એમ હોય તો, શું આ જોગવાઈઓનું પાલન ન કરવું આ કાયદાઓની માન્યતા માટે ઘાતક છે." ૮ (૨૦૧૯) ૫ એમએલજે ૬૪૧

૭. ઉચ્ચ અદાલતે ૦૩.૦૭.૨૦૧૯ ના ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા કલમ ૧૪ના ઉદ્ધંધન અને મંજૂરી આપતી વખતે રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા બુદ્ધિનો ઉપયોગ ન કરવાના સ બંધમાં પડકારને નકારી કાઢ્યો હતો.જો કે, પ્રતિકૂળતાના મુદ્દા પર, એવું જાણવા મળ્યું હતું કે રાજ્યના કાયદાઓ ૨૦૧૩ના કાયદાને પ્રતિકૂળ બની ગયા હતા અને આમ ૨૦૧૩ના કાયદાને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરીની તારીખે જ અમાન્ય થઈ ગયા હતા.પરિણામે, ૨૦૧૪ના કાયદા ૦૧.૦૧.૨૦૧૪થી અમલના અનુગામી કાયદાઓ ત્રણેય કાયદાઓને ફરીથી

સક્રિય કરવા માટે આગળ નહીં વધે.ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે બંધારણની કલમ ૨૫૪ અનુસાર રાષ્ટ્રપતિની નવી મંજૂરી પછી વિધાનસભા દ્વારા પુનઃ અધિનિયમન દ્વારા જ રાજ્યના કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરી શકાય છે.પરિણામી આદેશ તરીકે, તેણે ૨૭.૦૮.૨૦૧૩ પર અને પછીના ત્રણ કાયદા હેઠળની તમામ બાકી સંપાદન કાર્યવાહીને પણ રદ કરી દીધી હતી.ઉપરોક્ત નિર્ણય આ અદાલત સમક્ષ સંબંધિત પરંતુ અલગ કાર્યવાહીમાં પડકાર હેઠળ છે અને અમે વર્તમાન કેસના નિર્ણય માટે જ્યારે અને જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે યોગ્ય તબક્કે તેની જાહેરાત કરી શકીએ છીએ.

૮. ૧૯.૦૭.૨૦૧૯ ના રોજ રાજ્ય સરકારે કાયદાકીય સાધનનો ઉપયોગ કરીને હાઈકોર્ટ દ્વારા રદબાતલ અને ગેરબંધારણીય ગણાતા ત્રણ કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો.તેણે તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૭૮, તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૯૭ અને તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧ની કામગીરીને પુનર્જીવિત કરવા માટે વિધાનસભામાં એક બિલ રજૂ કર્યું હતું.આ બિલને વિધાનસભા દ્વારા "તમિલનાડુ જમીન સંપાદન કાયદાઓ (કામગીરીનું પુનરુત્થાન, સુધારા અને માન્યતા) અધિનિયમ, ૨૦૧૯" શીર્ષક સાથે પસાર કરવામાં આવ્યું હતું.આ કાયદો કલમ ૨૫૪ (૨) ની શરતો અનુસાર રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો અને તેને ૦૨.૧૨.૨૦૧૯ ના રોજ મંજૂરી

આપવામાં આવી હતી.નોંધપાત્ર રીતે, ૨૦૧૯નો કાયદો ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ થી પાછલી અસરથી લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો, જેનો ઉદ્દેશ રાજ્યના કાયદાઓ હેઠળ તે તારીખે અને તે પછીના તમામ બાકી એક્ટિવિઝિશનને માન્ય કરવાનો હતો, અન્યથા હાઈકોર્ટ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો.૨૦૧૯નો ઉપરોક્ત કાયદો હવે પછી વર્ણવેલ આધારો પર અરજીઓના તાત્કાલિક સમૂહમાં આપણી સામે પડકાર હેઠળ છે.

પક્ષોના સમાવિષ્ટો

૯. અરજદારો એવા જમીનમાલિકો છે જેમની જમીન ૧૯૯૭ના કાયદા અને ૨૦૦૧ના કાયદા હેઠળ હસ્તગત કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે. અરજદારોની પ્રાથમિક દલીલ એ છે કે ગેરબંધારણીય કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવા માટે રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા અપનાવવામાં આવેલું કાયદાકીય સાધન હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદબાતલ કરવાનો સીધો પ્રયાસ છે અને તે બંધારણીય ૯માં ટૂંકમાં "૨૦૧૯ અધિનિયમ" યોજનામાં અસ્વીકાર્ય છે કારણ કે તે સત્તાઓના વિભાજનના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન કરે છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રતિકૂળતાને કારણે ગેરબંધારણીય જાહેર કરવામાં આવે ત્યારે, રાજ્ય વિધાનસભા માટે ઉપલબ્ધ એકમાત્ર વિકલ્પ એ હતો કે પ્રતિકૂળ વિસ્તારોને દૂર કર્યા પછી પ્રતિકૂળ કાયદાઓને ફરીથી લાગુ કરવા અને તેને વિધાનસભામાં

નવેસરથી પસાર કરવા, ત્યારબાદ રાષ્ટ્રપતિની નવી મંજૂરી.વધુમાં એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે અદાલત દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી વિસંગતતાઓને સુધારીને અને કાયદાને ફરીથી લાગુ કરીને ચુકાદાના ભૌતિક આધારને દૂર કરવાની સ્વીકાર્ય પદ્ધતિ છે.એવું ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે ગેરબંધારણીય કાયદામાં સુધારો કરવો એ પુનરુત્થાનની સ્વીકાર્ય પદ્ધતિ ન હોઈ શકે કારણ કે જે ક્ષણે કાયદાને ગેરબંધારણીય જાહેર કરવામાં આવે છે, ત્યારે તેમાં સુધારો કરવા માટે કંઈ જ રહેતું નથી.આ સ્થિતિના સમર્થન માટે, સ્ટેટ ઓફ કર્ણાટક અને અન્ય વિ. કર્ણાટક પૉન બ્રોકર્સ એસોસિએશન અને અન્ય; પંડિત ઋષિકેશ અને અન્ય વિ. સલમા બેગમ; સઘીર અહેમદ અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. અને અન્ય; અને પી.એલ. મહેરા અને અન્ય વિ. ડી.આર. ખન્ના અને અન્યના કેસો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૧૦. ઉપરોક્ત રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે, વિનંતી કરવામાં આવે છે કે, ૨૦૧૩ના કાયદામાંથી વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસન સંબંધિત જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવા છતાં, ૨૦૧૮નો કાયદો હજુ પણ ૨૦૧૩ના કાયદાનો વિરોધ કરે છે કારણ કે તે સામાજિક અસર આકારણી, સંપાદનની પ્રક્રિયામાં સામેલ વિવિધ પગલાઓ માટેની સમયમર્યાદા અને વાજબી પ્રક્રિયા સંબંધિત અન્ય જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.આમ, તેને

ઉપચારાત્મક કાયદો ન કહી શકાય અને તે ફરીથી અનુરુદ્ધ રપજની અવગણના કરશે.

૧૧. અરજદારોએ અનુરુદ્ધ રપજમાં ઉપયોગમાં લેવાતા "બનાવેલા" શબ્દના અર્થ પર ભાર મૂક્યો છે અને ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે ૨૦૧૯ના કાયદામાં પૂર્વાવલોકન ખરેખર તેની પોતાની માન્યતા માટે ઘાતક છે. એવું કહેવામાં આવે છે કે ૨૦૧૯નો કાયદો ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ (પૂર્વલક્ષી શરૂઆતની તારીખ) પર બનાવવામાં આવ્યો હતો અને ૦૨.૧૨.૨૦૧૯ (રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરીની તારીખ) પર નહીં, જ્યારે ૨૦૧૩નો કાયદો ૨૭.૦૯.૨૦૧૩ પર બનાવવામાં આવ્યો હતો. આમ, સંસદ દ્વારા ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ પર કોઈ કાયદો અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો ન હતો અને બીજા દિવસે ૨૦૧૩નો કાયદો બનાવવામાં આવ્યો તે જ ક્ષણે, ૨૦૧૯નો કાયદો ફરીથી પ્રતિકૂળ બની ગયો.

૧૨. અરજદારો વધુમાં દલીલ કરે છે કે ૨૦૧૯નો કાયદો નિર્ધારિત સિદ્ધાંત વિના ઘડવામાં આવ્યો છે કારણ કે તે ૨૦૧૩ના કાયદાના ભૌતિક પાસાઓનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે અને રાજ્યના લોકોને જમીન સંપાદનની અલગ અને ઓછી ફાયદાકારક પ્રક્રિયાને આધિન રાખીને તેમની સાથે ભેદભાવ કરે છે. સમર્થન આપવા માટે, એવું ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે સમાન સ્થાન ધરાવતી વ્યક્તિઓને બે અલગ-અલગ કાયદાઓને આધિન કરી શકાતી નથી

કારણ કે તે અનુરુદ્ધ ૧૪નું ઉદ્ધંધન કરશે અને જો આ અભ્યાસક્રમ અપનાવવો હોય તો પણ, વર્ગીકરણને સમજી શકાય તેવા તફાવત અને વાજબી વર્ગીકરણના સ્થાયી સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં યોગ્ય રીતે ન્યાયી ઠેરવવું પડશે.વધુમાં ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને રાજ્યમાં લાગુ કરવામાં તેમની અસમર્થતા દર્શાવવા માટે રાજ્યએ વિશેષ સંજોગો દર્શાવવા જોઈએ અને આવા સંજોગો વિના, રાજ્ય વિધાનસભા પાસે તેના પોતાના કાયદાને વિચલિત કરવાની અને ઘડવાની કોઈ સત્તા નથી.આ બાબતના સમર્થન માટે, યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. તરસેમ સિંઘ અને અન્ય તથા નાગપુર ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ ટ્રસ્ટ અને અન્ય વિ. વિક્ટોરિયન રાવ અને અન્યના કેસો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૧૩. રીટ પીટીશન (સી) નંબર ૧૭૩/૨૦૨૧ અને રીટ પીટીશન (સી) નંબર ૧૭૪/૨૦૨૧ માં, ૨૦૧૮ ના કાયદાની માન્યતાને પડકારવા માટે સમાન દલીલો કરવામાં આવી છે અને પુનરાવર્તન ટાળવા માટે અમે તે જ દલીલો ફરીથી લખતા નથી.વધુમાં, આ બે અરજીઓમાં અરજદારોએ અનુક્રમે ઉદ્યોગો અને ધોરીમાર્ગો સાથે સંકળાયેલા ૧૯૯૭ના અધિનિયમ અને ૨૦૦૧ના અધિનિયમ પર પણ આક્ષેપ કર્યો છે.અરજદારોએ રાજ્યના કાયદાઓ અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાનું તુલનાત્મક વિશ્લેષણ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે જેથી માત્ર સંપાદનના હેતુના આધારે સમાન હોદ્દાની વ્યક્તિઓ સાથે ભેદભાવ

અને અસમાન વ્યવહાર દર્શાવી શકાય.એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે ૨૦૧૩ના કાયદામાં વળતર સંબંધિત જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હોવા છતાં, રાજ્ય કાયદાઓ સંપાદન માટે નિશ્ચિત સમયમર્યાદાનો અભાવ અને અનુચિત વિલંબના કિસ્સામાં વિલંબની જોગવાઈને કારણે વળતરની સમાન રકમ પૂરી પાડતા નથી.પી. વજ્રવેલુ મુદલિયાર અને અન્ય વિ. પર નિર્ભરતા મૂકવીજમીન સંપાદન માટે વિશેષ નાયબ કલેક્ટર, પશ્ચિમ મદ્રાસ અને અન્ય ૧૬, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જે વ્યક્તિઓની જમીન ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે હસ્તગત કરવામાં આવી છે અને જેમની જમીન અન્ય હેતુઓ માટે હસ્તગત કરવામાં આવી છે તેમની વચ્ચેના ગેરવાજબી વર્ગીકરણને કારણે રાજ્યના કાયદાઓ કલમ ૧૪,૧૯,૨૧ નું ઉલ્લંઘન કરે છે, જેનાથી તેમના વેપાર અને વ્યવસાયના અધિકાર સાથે આજીવિકાના અધિકારને અસર થાય છે.વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના સંપત્તિથી વંચિત રહેવું એ પણ બંધારણની કલમ ૩૦૦એનું ઉલ્લંઘન છે.

૧૪. રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરીના સંદર્ભમાં, એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે તેને દૂષિત કરવામાં આવે કારણ કે રાજ્યના કાયદાઓ રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યા ન હતા અને સંસદ દ્વારા બનાવેલા કાયદાની પ્રતિકૂળ જોગવાઈઓ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું ન હતું.આ રજૂઆતને સમર્થન આપવા માટે, કેસેરી હિંદ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને અન્ય વિ. માં આ અદાલતના આદેશ પર ભરોસો

મૂકવામાં આવ્યો છે.નેશનલ ટેક્સટાઈલ કોર્પોરેશન.(મહારાષ્ટ્ર ઉત્તર) લિમિટેડ અને અન્યો.

૧૫. અરજદારોને જવાબ આપતા, ભારત માટે વિદ્વાન એટર્ની જનરલે તમિલનાડુ રાજ્ય માટે દલીલો રજૂ કરી હતી.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ૨૦૧૮નો કાયદો રાજ્ય તરફથી એક સ્વીકૃતિ છે કે પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે કલમ ૧૦૫એ લાગુ કરવાના અગાઉના પગલાને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા સમર્થન મળ્યું ન હતું અને તેથી, રાજ્યએ સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ III હેઠળ તેની કાયદાકીય ક્ષમતા અનુસાર માન્યતા/ઉપચારાત્મક કાયદો ઘડવાનું બીજું કાયદાકીય પગલું અપનાવ્યું હતું.તમિલનાડુ રાજ્ય વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય અને અન્ય પર આધાર રાખીને, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આ અદાલતે કાયદાઓને માન્ય કરવાની બંધારણીયતાની ચકાસણી કરવા માટે બેવડા પરીક્ષણો મૂક્યા છે, એટલે કે-કાયદાકીય ક્ષમતાની હાજરી અને અદાલત દ્વારા મળી આવેલી ખામીને દૂર કરવી.

૧૬. પ્રતિવાદીઓએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે રાજ્ય વિધાનસભાની સત્તા તેના પોતાના ક્ષેત્રમાં પૂર્ણ છે અને કાયદામાં પાછલી અસરથી સુધારો કરવાની સાથે સાથે નવો કાયદો બનાવીને અમાન્યતાના કારણને દૂર કરવાની તેની ક્ષમતાની અંદર છે.એવું ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે ૨૦૧૮નો કાયદો વિધાનસભા

દ્વારા રાજ્યના હિત, જાહેર હિત અને જમીન માલિકોના હિતને ધ્યાનમાં રાખીને ઘડવામાં આવ્યો છે.આ રજૂઆતોને ટેકો આપવા માટે કાર્પોરેટ પોન બ્રોકર્સ એસોસિએશન અને બી. અન્યો.. પવિત્રા એન્ડ ઓર્સ વિ. પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અન્યો. અને જાઓરા સુગર મિલ્સ (પી) લિમિટેડ વિ.મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યો.

૧૭. પ્રતિવાદીઓએ હાઈકોર્ટના ચુકાદા પર પાછા હુમલો કર્યો છે અને કહ્યું છે કે ચુકાદો જોગવાઈઓ વચ્ચેની પ્રતિકૂળતા નક્કી કરવા માટે કોઈ તપાસ હાથ ધરતો નથી અને બાકીની પ્રતિકૂળ જોગવાઈઓને ગંભીર બનાવવામાં નિષ્ફળ જાય છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કલમ ૨૫૪ સંસદ અને રાજ્યના કાયદાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી કાયદાની કેટલીક જોગવાઈઓ વચ્ચેની અસંવેદનશીલતાને કારણે સમગ્ર કાયદાને રદ કરવાની વિચારણા કરતું નથી, અને તેથી, રાજ્ય વિધાનસભાએ કેટલીક જોગવાઈઓ વચ્ચેની અસંવેદનશીલતાને સુધારવા માટે સમગ્ર કાયદાને ફરીથી લાગુ કરવાની જરૂર નથી.આ રજૂઆતોને ટેકો આપવા માટે, એમ. પી. વી. સુંદરરામિયર એન્ડ કંપની વિરુદ્ધ કંપની પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.આંધ્ર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય , ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય વિ.શ્રી અંબિકા મિલ્સ લિમિટેડ, અમદાવાદ અને અન્ય.૨૩, દેવી અન્યો. ગોપાલ કૃષ્ણાન અને અન્ય વિરુદ્ધ.પંજાબ રાજ્ય & અન્યો.૨૪ અને મ્યુનિસિપલ કમિટી, અમૃતસર & અન્ય વિ.પંજાબ રાજ્ય અને

અન્યો. રપ.વધુમાં, એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે અન્યો. પ્રતિકૂળતાની ઘોષણા પછી પણ, કોઈ કાયદો કાયદાકીય પુસ્તકમાંથી ભૂંસી ન જાય અને અન્યો.રળ રાજ્ય અને અન્ય વિરુદ્ધ અન્યો.રળમાં આ અદાલતના નિર્ણયના સંદર્ભમાં ખામીને દૂર કરવા માટે તેમાં સુધારો કરી શકાય છે.માર અપ્પ્રેમ કુરી કંપની લિમિટેડ & અન્ય.રક.

૧૮. પ્રતિવાદીઓએ રજૂઆત કરી છે કે ૨૦૧૯નો કાયદો હાઈકોર્ટના નિર્ણયને અનુરૂપ રાજ્યના કાયદાઓનું અસરકારક પુનરાવર્તન છે.વધુમાં, ૨૦૧૩ના કાયદાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ, જેમાં વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસનને લગતી બાબતો સામેલ છે, તે ત્રણેય રાજ્યોના કાયદાઓમાં ૨૦૧૯ના કાયદાના સંદર્ભમાં રજૂ કરવામાં આવી છે. એવું ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે, મંજૂરી મેળવવાના હેતુથી, સમગ્ર ૨૦૧૯ના કાયદાને રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ મૂકવા અને ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓને વ્યક્તિગત રીતે મૂકવા વચ્ચે કોઈ તફાવત નથી.કૃષ્ણચંદ્ર ગંગોપાધ્યાય અને અન્યો. પર રિલાયન્સ મૂકવામાં આવ્યું છે.ભારત સંઘ અને અન્યો. સંદર્ભ કાયદાની મંજૂરીને ટેકો આપવા માટે.

૧૯. પ્રતિકૂળતા નક્કી કરવાની તારીખના સંદર્ભમાં, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે છે કે રાજ્યનો કાયદો બનાવવાની તારીખ સુસંગત રહેશે.વધુમાં, એવું ઉમેરવામાં આવ્યું છે કે આ કેસમાં રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરીની

તારીખ એટલે કે ૦૨.૧૨.૨૦૧૯ હશે અને માત્ર ૨૦૧૯નો કાયદો પૂર્વલક્ષી તારીખથી લાગુ કરવામાં આવ્યો હોવાથી, તે તારીખને કાયદો બનાવવાની તારીખ તરીકે ઓળખવામાં આવશે નહીં, કારણ કે તે માન્યતા આપતા કાયદા પાછળની સમગ્ર કવાયતના હેતુને નિષ્ફળ બનાવશે.કલમ ૨૫૪ માં વપરાયેલ "બનાવેલ" શબ્દનો અર્થ સમજાવવા માટે, માર અપ્રેમ કુરી કંપની લિમિટેડમાં આ અદાલતના નિર્ણયમાંથી સમર્થન મેળવવામાં આવ્યું છે.

૨૦. પ્રતિવાદીઓએ વિનંતી કરી છે કે સ્વતંત્ર કાયદાની બંધારણીયતા નક્કી કરવાના હેતુથી, ૨૦૧૯ અધિનિયમ તરીકે, સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલી કાયદાની જોગવાઈઓ અને વિવાદિત રાજ્ય કાયદાઓ વચ્ચે કોઈ તુલનાત્મક વિશ્લેષણ ન હોઈ શકે.એવું ઉમેરવામાં આવે છે કે રાજ્ય સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાથી વિચલિત થવાની અને આવા વિચલન માટે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવાની તેની ક્ષમતાની અંદર છે.સમર્થનમાં, મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય વિ. માં આ અદાલતના નિર્ણય પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે. જી. સી. મંડાવર.

૨૧. અમે શ્રી પી. વિલ્સન, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ અને શ્રી સુહરીથ પાર્થસારથી, અરજદારો વતી વિદ્વાન વકીલ, શ્રી કે. કે. વેણુગોપાલ, ભારત માટે વિદ્વાન એટર્ની જનરલ અને શ્રી અમન સિન્હા, પ્રતિવાદીઓ વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલને સાંભળ્યા છે.

૨૨. કેસમાં સામેલ મુદ્દાઓ પર દલીલો કરતા પહેલા, અમે શરૂઆતમાં જ તપાસના અવકાશનું વર્ણન કરવું યોગ્ય માનીએ છીએ. અમે સુનાવણી દરમિયાન સ્પષ્ટતા કરી હતી કે બંધારણના ભાગ ૩ના સંદર્ભમાં ૧૯૯૭ના અધિનિયમ અને ૨૦૦૧ના અધિનિયમની બંધારણીય માન્યતાને લગતા મુદ્દાઓ મદ્રાસ ખાતેની હાઈકોર્ટના ન્યાયિક અદાલતના તારીખ ૧ના નિર્ણયમાંથી બહાર આવેલી વિશેષ રજા અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવ્યા છે. અમારા ૨૩.૦૨.૨૦૨૧ તારીખના આદેશમાં નોંધ્યા મુજબ, આ નિર્ણય પછી પણ આ જ વિચારણા થઈ શકે છે.

૨૩. તેથી, આ કેસમાં અમારી તપાસ એ સુધી મર્યાદિત છે કે શું ૨૦૧૮નો કાયદો માન્ય રીતે ઘડવામાં આવ્યો છે અને આ રીતે, ૨૦૧૩ના કાયદાના પ્રતિકૂળ હોવા બદલ હાઈકોર્ટ દ્વારા રદબાતલ જાહેર કરાયેલા રાજ્ય કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવામાં અને તે હેઠળ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને માન્ય કરવા સહિત તેમાં સુધારો કરવામાં સફળ થાય છે.

૨૪. પક્ષકારો દ્વારા વિનંતી કરાયેલ ઉપરોક્ત તથ્યો અને આધારોના પ્રકાશમાં, અમારા વિચારણા માટે નીચેના મુદ્દાઓ ઉદભવે છે:

(૧) શું રાજ્ય વિધાનસભા પાસે ૨૦૧૮નો કાયદો, જે પૂર્વવર્તી માન્યતા આપતો કાયદો છે, તેને લાગુ કરવાની કાયદાકીય ક્ષમતા છે?

(૨) શું રાજ્ય વિધાનસભાએ ૨૦૧૮નો કાયદો લાગુ કરીને ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદાને રદબાતલ/રદબાતલ કરવાની અસર સાથે તેની કાયદાકીય ક્ષમતાની મર્યાદાઓનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે?

(૩) શું ૧૯૮૭નો કાયદો અને ૨૦૦૧નો કાયદો ફરીથી ૨૦૧૩ના કાયદાના પ્રતિકૂળ હોવાના કારણે કલમ ૨૫૪ની અવગણના કરે છે, કારણ કે તે ૨૦૧૮ના કાયદાની પાછલી તારીખથી શરૂ થયો હતો?

સંકલન કાયદાકીય સ્પર્ધા

૨૫. બંધારણના ભાગ-૧૧ના "કાયદાકીય સંબંધો" શીર્ષકવાળા પ્રકરણ-૧માં કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે કાયદાકીય સત્તાઓની વહેંચણીની જોગવાઈ છે. કલમ ૨૪૫ સંઘ અને રાજ્યોની પ્રાદેશિક ક્ષમતા વિશે વાત કરે છે, અને જ્યારે તે સંસદને ભારતના સમગ્ર પ્રદેશ માટે (અમુક સંજોગોમાં પણ) કાયદો ઘડવાની સત્તા આપે છે, ત્યારે રાજ્ય વિધાનસભાને માત્ર રાજ્યના પ્રદેશ માટે કાયદો ઘડવાની સત્તા છે. તેના પ્રદેશની અંદર, રાજ્યોને સાતમી અનુસૂચિની

સૂચિ-૨ (રાજ્ય સૂચિ) અને સૂચિ-૩ (સમવર્તી સૂચિ) ના કોઈપણ વિષય પર કાયદો ઘડવાની સત્તા છે.સમવર્તી ચાદીમાં એવા વિષયો છે કે જેના પર કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંને દ્વારા કાયદો બનાવી શકાય છે.રાજ્યની ચાદીમાં પણ, રાજ્યની કાયદાકીય શક્તિને નિરપેક્ષ ન કહી શકાય અને રાષ્ટ્રીય કટોકટી, રાષ્ટ્રીય હિત, બે કે તેથી વધુ રાજ્યોની વિધાનસભાઓ દ્વારા વ્યક્ત કરવામાં આવેલી ઈચ્છા વગેરે જેવા અમુક સંજોગોમાં સંસદના હસ્તક્ષેપને આધિન હોઈ શકે છે, જે કલમ ૨૪૮ થી ૨૫૩ દ્વારા વર્ણવવામાં આવી છે.આ બંધારણીય યોજના પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સત્તાનું સંતુલન અનેક સંજોગોમાં સંઘની તરફેણમાં વળે છે.આ વલણનું ઉદાહરણ બંધારણની કલમ ૨૫૪માં જોવા મળે છે, જે વર્તમાન કેસમાં ચર્ચાનો વિષય છે.એ જ આ રીતે વાંચે છે:

“૨૫૪. સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓ અને રાજ્યોની વિધાનસભાઓ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓ વચ્ચે અસંગતતા.—

(૧) જો કોઈ રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા કરવામાં આવેલી કાયદાની કોઈ જોગવાઈ સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલી કાયદાની કોઈ જોગવાઈને પ્રતિકૂળ હોય કે જે સંસદ અમલમાં મૂકવા માટે સક્ષમ હોય, અથવા સમવર્તી સૂચિમાં ગણાયેલી બાબતોમાંથી કોઈ એકના સંદર્ભમાં હાલની કાયદાની કોઈ જોગવાઈને પ્રતિકૂળ હોય, તો પછી, ખંડ (૨) ની જોગવાઈઓને આધિન, સંસદ દ્વારા

બનાવવામાં આવેલ કાયદો, પછી ભલે તે એવા રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા પહેલા અથવા પછી પસાર કરવામાં આવ્યો હોય, અથવા, કેસ હોઈ શકે, વર્તમાન કાયદો, પ્રચલિત રહેશે અને રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો, પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી, શૂન્ય બનો.

(૨) સમવર્તી યાદીમાં ગણાયેલી બાબતોમાંથી કોઈ એક બાબત અંગે રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદામાં સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અગાઉના કાયદાની જોગવાઈઓ અથવા તે બાબત અંગેના હાલના કાયદાની જોગવાઈઓને પ્રતિકૂળ કોઈ જોગવાઈ હોય તો, આવા રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા આ રીતે ઘડવામાં આવેલો કાયદો, જો તે રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવામાં આવ્યો હોય અને તેને તેમની મંજૂરી મળી હોય, તો તે રાજ્યમાં પ્રચલિત રહેશે:

પરંતુ આ ખંડની કોઈ પણ બાબત સંસદને કોઈ પણ સમયે તે જ બાબતના સંબંધમાં કોઈ કાયદો ઘડવાથી અટકાવશે નહીં, જેમાં રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા આમ કરવામાં આવેલા કાયદામાં ઉમેરો, સુધારો, ફેરફાર અથવા રદ કરવાનો કાયદો સામેલ છે.”

૨૬. નોંધપાત્ર રીતે, સૂચિ-III ની એન્ટ્રી જર સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભા બંનેને "સંપત્તિના સંપાદન અને માંગણી" પર કાયદો ઘડવા માટે સક્ષમ બનાવે છે, જે હેઠળ જમીન સંપાદન કાયદા ઘડવામાં આવે છે. આ પ્રવેશનો ઉપયોગ કરીને, રાજ્ય વિધાનસભાએ ૧૯૯૭નો કાયદો અને ૨૦૦૧નો કાયદો સહિત ઉલ્લેખિત કાયદાઓ લાગુ કર્યા હતા. આ જ પ્રવેશનો ઉપયોગ કરીને, કેન્દ્રીય વિધાનસભાએ ત્યારબાદ દેશભરમાં જમીન સંપાદન માટે ૨૦૧૩નો કાયદો ઘડ્યો હતો. કેન્દ્ર અને રાજ્યના કાયદાઓ એકબીજા સાથે અથડાયા હતા અને ઉચ્ચ અદાલતે સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલા કાયદાને ધ્યાનમાં રાખીને રાજ્યના કાયદાઓને રદબાતલ ગણાવ્યા હતા. ૨૬ કરાયેલા રાજ્ય કાયદાઓનું રક્ષણ કરવા માટે, રાજ્ય વિધાનસભાએ ફરીથી યાદી-૩ની એન્ટ્રી-જરનો આશરો લીધો અને "કામગીરીનું પુનરુત્થાન", "સુધારા" અને રાજ્ય કાયદાઓની "માન્યતા" ના ઉદ્દેશ્ય સાથે ૨૦૧૯નો કાયદો લાવ્યો.

૨૭. નામ સૂચવે છે તેમ, વિવાદિત કાયદો માન્યતા અધિનિયમની પ્રકૃતિમાં છે, એટલે કે, એક કાયદો જે કાયદાની નજરમાં અમાન્ય વસ્તુને માન્ય કરે છે અને આવા માન્યતાને અસરકારક બનાવવા માટે, તેને રાજ્ય દ્વારા પૂર્વલક્ષી અસર આપવામાં આવી છે. જ્યારે વિષયવસ્તુ કાયદાકીય ક્ષમતા કલમ ૨૪૬ સાથે વાંચવામાં આવેલી સાતમી અનુસૂચિની યાદી-૩માંથી પ્રગટ થાય

છે.તેમ છતાં, પૂર્વલક્ષી અસર સાથે પુનરુત્થાન કાયદો પસાર કરવાની રાજ્ય વિધાનસભાની ક્ષમતા પર સૈદ્ધાંતિક પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો છે.

૨૮. આ વિષય પરની આ અદાલતની બંધારણીય યોજના અને નિર્ણયો એક સ્થાયી સ્થિતિને ગૂંચવે છે કે પાછલી અસરથી કાયદો બનાવવાની વિધાનસભાની સત્તા બંધારણીય મર્યાદામાં છે.તે મૂળભૂત સિદ્ધાંતમાંથી ઉદ્ભવે છે કે વિધાનસભાને મોટા પ્રમાણમાં જાહેર હિતનો મુખ્ય નાયક માનવામાં આવે છે.કારણ કે, વિધાનસભા એ લોકશાહી રાજકારણની આધારશિલા છે.તે પણ ચર્ચાની બહાર છે કે વિધાનસભા કાયદાકીય ક્ષતિ દ્વારા આવી અયોગ્યતા માટેના કારણને દૂર કરીને અમાન્ય કાયદાને માન્ય કરી શકે છે.જો કે, તેમાં કોઈ શંકા નથી કે, આ અદાલત દ્વારા નેશનલ એટ્રિકલ્યરલ કો-ઓપરેટિવ માર્કેટિંગ ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને એન. એ. અન્ય વિ. માં સારાંશ તરીકે આ સત્તા માટે કેટલીક ન્યાયિક માન્યતા પ્રાપ્ત મર્યાદાઓ છે.ભારત સંઘ અને અન્યો.

આમ:

“૧૫. પ્રથમ વખત કાયદાઓ રજૂ કરવાની અથવા પૂર્વલક્ષી અસર સાથે અધિનિયમિત કાયદામાં સુધારો કરવાની કાયદાકીય સત્તા માત્ર ક્ષમતાના પ્રશ્નને આધિન નથી, પરંતુ તે કેટલીક ન્યાયિક માન્યતાઓને પણ આધિન છે, જેમાંથી કેટલીક સાથે આપણે હાલમાં સંબંધિત છીએ.પ્રથમ એ જરૂરિયાત છે કે

ઉપયોગમાં લેવાતા શબ્દો સ્પષ્ટ રીતે પ્રદાન કરવા જોઈએ અથવા સ્પષ્ટ રીતે પૂર્વલક્ષી કામગીરી સૂચવવી જોઈએ.૩૧ બીજું એ છે કે પૂર્વાવલોકન વાજબી હોવું જોઈએ અને અતિશય અથવા કઠોર ન હોવું જોઈએ, અન્યથા તે ગેરબંધારણીય તરીકે રદ થવાનું જોખમ ચલાવે છે.૩૨ ત્રીજું યોગ્ય છે જ્યાં ન્યાયિક નિર્ણયને દૂર કરવા માટે કાયદો રજૂ કરવામાં આવે છે.અહીં નિર્ણયના વૈધાનિક આધારને દૂર કર્યા વિના નિર્ણયને ઉથલાવવા માટે શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.”

તેણે આગળ કહ્યું:

“૧૭. તેથી મૂળ કાયદાકીય ફેરફાર સાથે જોડાયેલી માન્ય કલમ એ બિન-સુધારેલા કાયદા હેઠળ કાર્યવાહીને બિનટકાઉ, અપિરત છોડવાની પદ્ધતિઓમાંની એક છે.

પરિણામે, માન્યતા આપતી કલમની ગેરહાજરી પોતે જ વૈધાનિક જોગવાઈની પૂર્વલક્ષી કામગીરીને અસર કરશે નહીં, જો આવી પૂર્વલક્ષીતા અન્યથા સ્પષ્ટ હોય.” (ભાર મૂકવામાં આવે છે)

ઉજાગર પ્રિન્ટ અને ઓઆરએસમાં. (૨) વિ. ભારત સંઘ અને અન્ય. ૩૪, આ અદાલતની ૫ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે સ્પષ્ટપણે અવલોકન કર્યું હતું અન્યો. પૂર્વલક્ષી માન્યતા આપતા કાયદાઓ નીચે મુજબ સ્વીકાર્ય છે:

“૬૫.એક સક્ષમ વિધાનસભા હંમેશા એવા કાયદાને માન્ય કરી શકે છે જેને અદાલતો દ્વારા અમાન્ય જાહેર કરવામાં આવ્યો હોય, જો ઘોષણાત્મક ચુકાદામાં જોવા મળતી નબળાઈઓ અને દૂષિત પરિબળોને દૂર કરવામાં આવે અથવા દૂર કરવામાં આવે.આવા માન્ય કાયદાને પૂર્વલક્ષી પણ બનાવી શકાય છે.જો વિધાનસભા દ્વારા કરવામાં આવેલી આવી માન્યતા અને ઉપચારાત્મક કવાયતના પ્રકાશમાં-કાયદાકીય ક્ષમતા આપવી-અગાઉનો ચુકાદો અપ્રસ્તુત અને અમલપાત્ર બની જાય છે, તો તેને ન્યાયિક નિર્ણયનો અસ્વીકાર્ય કાયદાકીય ચુકાદો ન કહી શકાય.વિધાનસભા જે કરે છે તે પૂર્વલક્ષી અસર સાથે માન્ય કાયદાની શરૂઆત કરવાનું છે, જેના પ્રકાશમાં અગાઉનો ચુકાદો અપ્રસ્તુત બની જાય છે.(જુઓ શ્રી પૃથ્વી કોટન મિલ્સ લિમિટેડ વિ.બ્રોચ બરો મ્યુનિસિપાલિટી ૩૫).” (ભાર મૂકવામાં આવ્યો) કોર્ટે વ્યવહારુ દૃશ્યમાં આવા માન્ય કાયદાઓની ઉપયોગિતા પર પણ પ્રકાશ પાડ્યો:

“૬૬. કાયદાના માન્યતાના આવા કાયદાકીય હેતુ ખાસ મહત્વ અને ઉપયોગિતાનું છે અને તે ઘણીવાર કરવેરા કાયદામાં લાગુ થાય છે.તે જરૂરી છે કે

વિધાનસભા કાયદામાં ખામીઓને દૂર કરવામાં સક્ષમ હોય.કોઈ પણ વ્યક્તિ કાયદામાં ખામીમાંથી નિહિત અધિકાર મેળવી શકતી નથી અને વિધાનસભાની ભૂલોમાંથી લાભ મેળવી શકતી નથી.કરવેરા કાયદામાં ખામીઓને પૂર્વવર્તી રીતે દૂર કરતા કાયદાઓની માન્યતાને સારી રીતે માન્યતા આપવામાં આવી છે અને અદાલતો, અસાધારણ સંજોગો સિવાય, પૂર્વવર્તી કાયદાની જરૂરિયાત અને ડહાપણ અંગેના કાયદાકીય ચુકાદાને ઓવરરાઈડ કરવામાં અનિરક્ષા દર્શાવશે.....”

ભારતીય એલ્યુમિનિયમ કંપની અને અન્યો.કેરળ રાજ્ય અને અન્યો.૩૬, કોર્ટે ફરીથી અમુક સિદ્ધાંતો બહાર પાડ્યા અને અમને આ કેસ સાથે સંબંધિત નીચેના બે ફકરાઓનું પુનઃઉત્પાદન કરવું ઉપયોગી લાગ્યું:

“૫૬. ...

(૧) (૭).

(૮) કાયદાકીય સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, વિધાનસભા માત્ર ઘોષણા દ્વારા, વધુ કંઈ વિના, ન્યાયિક નિર્ણયને સીધો નકારી, સુધારી અથવા ઓવરરાઈડ કરી શકતી નથી.તે ન્યાયિક નિર્ણયને તેના કાયદાકીય ક્ષેત્રમાં વિષય પર માન્ય કાયદો બનાવીને તેના પાત્રને પાછલી અસરથી મૂળભૂત રીતે બદલીને અથવા બદલીને બિનઅસરકારક બનાવી શકે છે.બદલાયેલી અથવા બદલાયેલી શરતો

એવી છે કે જો તે શરતો કાયદાને અમાન્ય જાહેર કરતી વખતે અસ્તિત્વમાં હોત તો અદાલત દ્વારા અગાઉનો નિર્ણય આપવામાં આવ્યો ન હોત.તેને પૂર્વલક્ષી કાયદાને માન્ય તારીખ સાથે અથવા ચોક્કસ તારીખથી અમલમાં મૂકવાનો પણ અધિકાર છે.વિધાનસભા કર અથવા ફરજનું સ્વરૂપ અસ્વીકાર્યથી બદલીને સ્વીકાર્ય કરવેરામાં બદલી શકે છે પરંતુ કર અથવા વસૂલાતએ આવા સ્વરૂપનો જવાબ આપવો જોઈએ અને વિધાનસભા આ વિષયમાંથી વસૂલાત માટેના અમાન્ય આધારને દૂર કરવા અથવા રાજ્યમાંથી વસૂલાતને બિનઅસરકારક બનાવવા પર આવા કરને માન્ય કરતા અમાન્ય કરને વસૂલવા માટે સક્ષમ છે.તે વિધાનસભા માટે પૂર્વલક્ષી અસર સાથે કાયદો ઘડવા માટે સક્ષમ છે અને તેની એજન્સીઓને તે આધારે કર વસૂલવા અને વસૂલવા માટે અધિકૃત કરે છે, કોર્ટ દ્વારા ઘોષણા અથવા તેની વસૂલાત માટે આપવામાં આવેલા નિર્દેશને ધ્યાનમાં લીધા વિના, એકત્રિત કરવેરાની વસૂલાત અને વસૂલાતને માન્ય બનાવે છે.

(૯) આ અદાલતના તમામ નિર્ણયોમાં જે સુસંગત દોર ચાલે છે તે એ છે કે વિધાનસભા સીધા નિર્ણયને રદ કરી શકતી નથી અથવા તેના પર બંધનકર્તા ન હોવાનું નિર્દેશન કરી શકતી નથી, પરંતુ બંધારણના કાયદા સાથે સુસંગત, જે આધાર પર નિર્ણય આપવામાં આવ્યો હતો તેને દૂર કરીને નિર્ણયને બિનઅસરકારક બનાવવાની સત્તા ધરાવે છે અને વિધાનસભા પાસે તે જ કરવાની ક્ષમતા હોવી જોઈએ.” (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે) તમિલનાડુ રાજ્યમાં

૩૭, અદાલતે માન્યતા આપતા કાયદાની માન્યતા ચકાસવા માટે બેવડા પરીક્ષણો આ રીતે મૂક્યા છે:

“૧૨૬. ઉપરોક્ત ચર્ચાના ઊંડા પ્રતિબિંબ પર, અમારા મતે, ભારતીય બંધારણના સંદર્ભમાં વિધાનસભા, કારોબારી અને ન્યાયતંત્ર વચ્ચે સત્તાઓના વિભાજનને લગતા બંધારણીય સિદ્ધાંતોનો ટૂંકમાં સારાંશ આ રીતે આપી શકાય:

૧૨૬.૧ ૧૨૬.૫.

૧૨૬.૬.જો વિધાનસભા વિષયવસ્તુ પર સત્તા ધરાવે છે અને માન્ય કાયદો બનાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે, તો તે કોઈપણ સમયે આવા માન્ય કાયદો બનાવી શકે છે અને તેને પૂર્વલક્ષી બનાવી શકે છે.તેથી માન્યતા આપતા કાયદાની માન્યતા તેના પર નિર્ભર કરે છે કે શું વિધાનસભા વિષય પર દાવો કરતી ક્ષમતા ધરાવે છે કે કેમ અને માન્યતા કાયદો બનાવવામાં તે ખામીને દૂર કરે છે કે કેમ જે અદાલતોએ હાલના કાયદામાં શોધી હતી.”

૨૮. ઉપર ચર્ચા કરાયેલા નિર્ણયોની રેખા, અન્ય બાબતોની સાથે, નીચે દર્શાવેલ પૂર્વલક્ષી માન્યતા કાયદો ઘડવા માટે વિધાનસભાની યોગ્યતાના સંદર્ભમાં એક સ્થાયી સ્થિતિ દર્શાવે છે:

((i) વિધાનસભાને આ વિષય પર સત્તા હોવી જોઈએ અને માન્ય કાયદો બનાવવાની ક્ષમતા પણ હોવી જોઈએ.

((૨) અગાઉની સ્થિતિમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર સાથે એક સ્પષ્ટ માન્ય કલમ હોવી જોઈએ.

(૩) પૂર્વલક્ષી કામગીરી સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ થવી જોઈએ.

((iv) અદાલતના ચુકાદાનો કોઈ સ્પષ્ટ અથવા ઘોષણાત્મક ચુકાદો ન હોઈ શકે.

(v) વિધાનસભાને નિર્ણયના ભૌતિક આધારને એ રીતે દૂર કરીને અદાલતનો નિર્ણય બિનઅસરકારક બનાવવાની મ જૂરી છે કે જો ઉપરોક્ત અગાઉના નિર્ણયને પ્રસ્તુત કરતી વખતે સુધારેલી/સુધારેલી સ્થિતિ પ્રવર્તે તો અદાલત તે જ નિષ્કર્ષ પર પહોંચી ન હોત.

નોંધપાત્ર બાબત એ છે કે, આ વિષય પર રાજ્ય વિધાનસભામાં નિહિત સત્તાનું તથ્ય અને માન્ય કાયદો બનાવવાની તેની ક્ષમતા વર્તમાન કેસમાં મુદ્દામાં નથી અથવા વિવાદિત નથી.

૩૦. પી. એલ. મહેરામાં દિલ્લી હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, અરજદારોએ વિનંતી કરી છે કે જે ક્ષણે કોર્ટે રાજ્યના કાયદાઓને અમાન્ય જાહેર કર્યા હતા, તે જ ક્ષણે તેમને કાયદાકીય પુસ્તકમાંથી ભૂંસી નાખવામાં આવ્યા હતા અને તેમાં વધુ સુધારો તેને પુનર્જીવિત કરવા માટે મંજૂરી આપતો ન હતો. આ નિર્ણયના વાંચન પર, તે સ્પષ્ટ છે કે કોર્ટ કલમ ૧૩ એટલે કે બંધારણના ભાગ III ની કોઈપણ જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનને કારણે શૂન્યતાના પ્રકાશમાં શૂન્યતાની અસરનું વિશ્લેષણ કરી રહી હતી. અમારા મતે આ નિર્ણયની વર્તમાન કાર્યવાહીમાં સામેલ મુદ્દાઓ પર કોઈ અસર નથી. આમ, આ નિર્ણયને વિસ્તૃત કર્યા વિના, તે અવલોકન કરવા માટે પૂરતું છે કે જ્યારે રદબાતલતા એ રાજ્યના કાયદા અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચેની અસંવેદનશીલતાનું પરિણામ છે, એટલે કે બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ રદબાતલતા, પછીના સુધારાને અમલમાં મૂકીને આવા રાજ્યના કાયદાનું પુનરુત્થાન રદબાતલતાના આધારને નોંધપાત્ર રીતે બદલીને અને તેને અગાઉની તારીખથી પાછલી અસરથી લાગુ કરીને આ અદાલત દ્વારા વારંવાર માન્યતા આપવામાં આવે છે, જેમ કે ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે. અમે વધુ ના કહીએ છીએ.

શું ૨૦૧૮નો કાયદો ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને નાબૂદ કરે છે?

૩૧. સૈદ્ધાંતિક અને કાયદાકીય રીતે રાજ્ય વિધાનસભાની કાયદાકીય ક્ષમતાને સમજ્યા પછી, હવે આપણે તપાસ કરી શકીએ છીએ કે શું વિધાનસભાએ ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે અને આમ તેની ક્ષમતાને વટાવી ગઈ છે.તે માટે, આપણે પહેલા હાઈકોર્ટના ચુકાદાના ભૌતિક આધારની તપાસ કરવી જોઈએ અને જોવું જોઈએ કે ૨૦૧૮ના કાયદાને લાગુ કરીને લાવવામાં આવેલા નોંધપાત્ર ફેરફારો રાજ્યના કાયદાઓના સફળ પુનરુત્થાનમાં પરિણમે છે કે કેમ.

૩૨. મદ્રાસ હાઈકોર્ટ આ ચુકાદાના પ્રારંભિક ભાગમાં રજૂ કરાયેલા ચાર મુદ્દાઓ વિચારણા માટે તૈયાર કર્યા હતા.અમે ઇશ્યૂ નંબર સિવાય અન્ય કોઈ મુદ્દા સાથે સંબંધિત નથી. ૩ સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા રાજ્ય કાયદાઓ અનં. કાયદાઓ વચ્ચેની પ્રતિકૂળતા અનં. પ્રતિકૂળ રાજ્ય કાયદાઓનં. પુનર્જીવિત કરવા માટે ૨૦૧૪ના અધિનિયમ (૨૦૧૩ના તમિલનાડુ રાજ્ય સુધારા અધિનિયમ) ની કલમ ૧૦૫એની મંજૂરી સાથે સંબંધિત છે.ઇશ્યૂ નં. ૩ વધુ સારા મૂલ્યાંકન માટે આ રીતે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:

“મુદ્દાઓ:

૭૪. તેથી જે મુદ્દાઓ આપણા ધ્યાનમાં લેવા માટે ઉભા થાય છે તે છે:

૧)

૨)

૩) એકવાર સંસદે નવો જમીન સંપાદન કાયદો 'બનાવ્યો' પછી શું વિવાદિત રાજ્ય કાયદાઓ પ્રતિકૂળ બની ગયા? જો એમ હોય તો, શું રાષ્ટ્રપતિએ તમિલનાડુ અધિનિયમ નં.૧/૨૦૧૫ દ્વારા દાખલ કરાયેલી કલમ ૧૦૫એ ને મંજૂરી આપી, ત્રણ કાયદાઓને પુનર્જીવિત કર્યા?

....” ઉચ્ચ અદાલતે પહેલા કલમ ૨૫૪ની વ્યાપક તપાસ કરી હતી અને પછી ૨૦૧૩ના કાયદા માટે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવ્યા ત્યારથી રાજ્યના કાયદાઓને પ્રતિકૂળ જાહેર કર્યા હતા. તેણે આ રીતે નોંધ્યું:

“૧૧૧. ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતોને લાગુ કરતાં એ સ્પષ્ટ છે કે સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભા બંને આ કાયદાઓ ઘડવા માટે સક્ષમ છે.ત્રણ રાજ્યોના કાયદાઓને અનુક્રમે ૨૧.૭.૧૯૭૮,૨૫.૫.૧૯૯૯ અને ૧૬.૯.૨૦૦૨ પર રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હતી અને તેથી, જ્યારે જૂના અધિનિયમ, ૧૮૯૪ એ સમગ્ર ક્ષેત્રને આવરી લીધું હતું ત્યારે પણ તમિલનાડુ રાજ્યમાં પ્રચલિત હતું.અરજદારની દલીલ એ છે કે જ્યારે નવો કાયદો અમલમાં આવ્યો ત્યારે રાજ્યના ત્રણ

કાયદાઓ રદબાતલ થઈ ગયા છે.ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ કરવામાં આવેલા સંપાદનને બચાવવા માટે, તમિલનાડુ રાજ્યએ ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ કરવામાં આવેલા સંપાદનને ૧.૧.૨૦૧૪ થી ૧૦૫એ દાખલ કરવા સુધી બચાવવા માટે કલમ ૧૦૫એ દાખલ કરીને કેન્દ્રીય કાયદામાં સુધારો કર્યો હતો. રાજ્ય સરકારે ૩૧.૧૨.૨૦૧૪ ના ત્રણ સરકારી આદેશો પણ બહાર પાડ્યા હતા, જેમાં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ કરવામાં આવેલ સંપાદન નવા જમીન સંપાદન અધિનિયમમાં સુધારા દ્વારા સાચવવામાં આવશે અને આ હેતુ માટે ૧.૧.૨૦૧૫ પર રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી પ્રાપ્ત થઈ હોવા છતાં સુધારો અધિનિયમ ૧.૧.૨૦૧૪ પર અમલમાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવતું હતું.કલમ ૨૫૪ ત્યારે લાગુ પડે છે જ્યારે સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલી કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈને રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા બનાવવામાં આવેલી કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈમાં પ્રતિકૂળતા હોય છે, જેને સંસદ અમલમાં મૂકવા માટે સક્ષમ હોય છે.તેથી, આ રાજ્ય કાયદાઓ રદબાતલ કરવામાં આવે છે, જે ક્ષણે નવો કાયદો "બનાવવામાં આવ્યો હતો" એટલે કે જ્યારે તેને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી, ૨૭.૦૮.૨૦૧૩ પર."

કલમ ૨૫૪ની કલમ (૨) ને લાગુ કરતાં તેણે અવલોકન કર્યું હતું કે ૨૦૧૪ના કાયદાની કલમ ૧૦૫એ અગાઉના સમયે પ્રતિકૂળતાને કારણે રદબાતલ થઈ ગયેલા રાજ્યના કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરી શકી ન હોત અને

પ્રતિકૂળ કાયદાને પુનર્જીવિત કરવા માટેની કાર્યવાહીનો એકમાત્ર રસ્તો પુનઃ અધિનિયમન અને ત્યારબાદ રાષ્ટ્રપતિની નવી મંજૂરી છે:

“૧૧૨. પ્રતિકૂળતાના કિસ્સામાં રાજ્યો દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને આ અર્થમાં આપવામાં આવતું એકમાત્ર રક્ષણ કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ છે.મહત્વની વાત એ છે કે, પ્રતિકૂળતા માત્ર સંસદ દ્વારા નિર્ધારિત અગાઉના કાયદાના સંદર્ભમાં નોંધવામાં આવે છે.કલમ ૨૫૪ (૨) ની જોગવાઈઓ રાજ્ય દ્વારા પહેલેથી જ બનાવવામાં આવેલા કાયદાના કિસ્સામાં લાગુ થશે નહીં, જે સંસદના નવા કાયદાના પરિણામે પ્રતિકૂળ બની ગયો છે.કલમ ૨૫૪ (૨) કેન્દ્રીય કાયદો અમલમાં આવે તે પહેલાં રાજ્યો દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાઓને કોઈ રક્ષણ પૂરું પાડતું નથી, જે તેમને પ્રતિકૂળ બનાવે છે.તેના માટે જરૂરી છે કે સમગ્ર પ્રતિકૂળ કાયદો રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવામાં આવે, અને રાષ્ટ્રપતિએ સમગ્ર કાયદાને પોતાની સંમતિ આપવી પડશે.આ કાયદો જે અન્યથા પ્રતિકૂળ હશે, તે પછી ખાસ કરીને સાચવવામાં આવે છે.આ કાયદાઓને વર્તમાન અર્થમાં તેમની મંજૂરી મળવી જ જોઈએ.આમ, કોઈપણ કાયદાને કલમ ૨૫૪ (૨) ના દાયરામાં લાવવા માટે તેને ફરીથી ઘડવો જરૂરી છે, અને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા નવેસરથી પુનર્વિચાર કરવો આવશ્યક છે.નવા કાયદામાં માત્ર કલમ ૧૦૫એ દાખલ કરવાથી કલમ ૨૫૪ (૨) ની જરૂરિયાતો પૂરી નહીં થાય અને કાયદાઓ પ્રતિકૂળ રહેશે.” (પૂરી પાડવામાં આવેલ ભાર)

ઉચ્ચ અદાલતે પછી કેટલાક તારણો નોંધ્યા અને સંબંધિત તારણો આ રીતે વાંચે છે:

“તારણો:

૧૫૮. ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારી સમક્ષ રિટ પિટિશનનું ચોખ્ખું પરિણામ નીચે મુજબ છે:

૧૫૮.૧

૧૫૮.૨

૧૫૮.૩. જો કે, આપણી સામે રિટ અરજદારો આખરે સફળ થાય છે કારણ કે, કલમ ૨૫૪ (૧) તેના અમલ દ્વારા વિવાદિત તમિલનાડુના કાયદાઓને પ્રતિકૂળ અને રદબાતલ બનાવે છે, જે તારીખે નવો કાયદો બનાવવામાં આવ્યો હતો, એટલે કે ૨૭.૦૯.૨૦૧૩, નવો કાયદો બનાવવાની તારીખ, જે કેરળ રાજ્ય વિરુદ્ધ માર અપ્રેમ કુરી કંપની (ઉપરોક્ત) ૩૯ ના કિસ્સામાં રાખવામાં આવી હતી અને તેથી વિવાદિત કાયદાઓ અસ્તિત્વમાં નથી.

૧૫૮.૪. નવા કાયદાની કલમ ૧૦૫એ લાગુ કરીને, તમિલનાડુ રાજ્ય ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરી શક્યું ન હતો, જે ૨૭.૦૯.૨૦૧૩ પર પ્રતિકૂળ બની ગયા હતા.

૧૫૮.૫.આ કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવા માટે, રાજ્યએ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) અનુસાર આ કાયદાઓને ફરીથી ઘડવા જોઈએ અને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવી જોઈએ.નવા કાયદામાં માત્ર કલમ ૧૦૫એ અને પાંચમી અનુસૂચિ દાખલ કરવાથી આ વિવાદિત કાયદાઓ પુનર્જીવિત થતા નથી.આ સ્વીકાર્ય રીતે કરવામાં આવ્યું ન હોવાથી, આ કાયદાઓ પ્રતિકૂળ રહે છે અને કલમ ૨૫૪ (૧) તેમને નિષ્ક્રિય બનાવે છે.

૩૩. આ કેસના મર્યાદિત હેતુ માટે હાઈકોર્ટના ચુકાદાનું વિશ્લેષણ કરીને અને ઉપરોક્ત ચુકાદા સામે વિશેષ રજા દ્વારા પેનિંગ કેસોના પરિણામ સહિત અન્ય દલીલો પર અસર કર્યા વિના, અમે નોંધ્યું છે કે હાઈકોર્ટે કલમ ૨૫૪ હેઠળ પ્રતિકૂળતાના ખ્યાલને યોગ્ય રીતે સમજાવ્યો છે, પરંતુ રાજ્ય કાયદાઓ અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચે પ્રતિકૂળતાના વાસ્તવિક અસ્તિત્વને ઓળખવા માટે તેને તે જ રીતે લાગુ કર્યો નથી.પોતે હાઈકોર્ટ દ્વારા ધારવામાં આવેલી પ્રતિકૂળતાની હાજરીને ધ્યાનમાં લેતા, હાઈકોર્ટ સમક્ષ એકમાત્ર તપાસ પ્રતિકૂળ રાજ્યના કાયદાઓના પુનરુત્થાનની પદ્ધતિ અંગે હતી.આવી તપાસ હાથ ધરતી વખતે તેણે ૨૦૧૪ના કાયદાની કલમ ૧૦૫એને પુનર્જીવનની અસ્વીકાર્ય પદ્ધતિ ગણાવી હતી અને બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) અનુસાર તેને ફરીથી લાગુ કરવાની હાકલ કરી હતી.અમારા મતે, હાઈકોર્ટના

ચુકાદાનો આ એકમાત્ર ભૌતિક આધાર છે.આશ્ચર્યજનક રીતે, ઉચ્ચ અદાલતે પુનરોદ્ધાર અને માન્યતાને બિલકુલ નકારી ન હતી અને કલમ ૨૫૪ (૨) ના યોગ્ય પાલન પર તપાસને આધાર આપ્યો હતો, કારણ કે તે જ વિષય પર સંસદ દ્વારા બનાવેલા અનુગામી કાયદાની સામે રાજ્યના કાયદાને પ્રચલિત કરવાનો એકમાત્ર રસ્તો છે.

૩૪. આપણે કલમ ૨૫૪ હેઠળ પ્રતિકૂળતાની વિભાવના અને તેની કામગીરીની ટૂંકમાં તપાસ કરી શકીએ છીએ.પ્રતિકૂળતાની વિભાવના એ એક જ ક્ષેત્રમાં બે વિરોધાભાસી કાયદાઓની કામગીરીને રોકવા માટે છે જેથી અનિશ્ચિતતા અને અસંગતતા પરિણમી શકે.સ્વાભાવિક રીતે, જ્યારે આવી પરિસ્થિતિ ઊભી થાય છે, ત્યારે કાયદાના વિષયો પાસેથી તાત્કાલિક અદાલતનો સંપર્ક કરવાની અને બેમાંથી કયો કાયદો તેમના પર કામ કરશે તે અંગે ઠરાવ માંગવાની અપેક્ષા રાખી શકાતી નથી.આમ, બંધારણ કલમ ૨૫૪ ના રૂપમાં અવિભાજ્ય અને અસંદિગ્ધ ઉકેલની જોગવાઈ કરે છે જે સ્પષ્ટ કરે છે કે આવા સંજોગોમાં, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો પ્રચલિત થવો જોઈએ અને વિષયો તેના દ્વારા સંચાલિત થશે.જોકે, તે અહીં અટકતું નથી.તે આ મૂળભૂત ઘોષણાથી આગળ વધે છે અને જે વિધાનસભામાં પ્રતિકૂળ કાયદો હતો (રાજ્ય વિધાનસભા) તેને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવીને તેને પુનર્જીવિત કરવાની તક આપે છે, જેનાથી રાજ્ય વિધાનસભાને પ્રતિકૂળતાના પરિણામોને પહોંચી

વળવા માટે પ્રોત્સાહન મળે છે.એ નોંધવું અગત્યનું છે કે કલમ ૨૫૪ એ ધ્યાનમાં લેતી નથી કે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ રાજ્યનો કાયદો અને કાયદો સંપૂર્ણ રીતે સમાન હોવો જોઈએ.કારણ કે, એવું કહેવું કે તે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી દ્વારા પુનરુત્થાનના સમગ્ર ઉદ્દેશને અર્થહીન કવાયત તરીકે રજૂ કરશે કારણ કે તે કોઈ પણ રાજ્ય માટે સંસદ દ્વારા બનાવેલા કાયદા જેવો જ કાયદો ઘડવાનો કોઈ હેતુ પૂરો કરશે નહીં.હકીકતમાં, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ આ પ્રકારનો કોઈપણ કાયદો બિનજરૂરી ગણાશે.તેના બદલે તે (રાજ્ય) સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાનું પાલન કરશે.

૩૫. નિ:શંકપણે, કલમ ૨૫૪ સંઘ અને રાજ્યના કાયદાઓના સહઅસ્તિત્વની વિચારણા કરે છે, ભલે તે પ્રતિકૂળ હોય, પરંતુ રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા પ્રતિકૂળતાને મંજૂરી આપ્યા પછી જ.અલગ રીતે કહીએ તો, કલમ ૨૫૪ એ વિકેન્દ્રિત કાયદા બનાવવાની અભિવ્યક્તિ છે અને આવા વિચલન માટે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવા પર, તે રાજ્ય માટે અનુકૂળ હોઈ શકે તેવા વિતરણમાં ફેરફાર કરવા માટે રાજ્ય વિધાનસભાની ક્ષમતાની માન્યતા છે.

૩૬. હાઈકોર્ટના ચુકાદાના ભૌતિક આધાર અને કલમ ૨૫૪ના પ્રકાશમાં પ્રતિકૂળતાના ખ્યાલના મૂળભૂત સારને સમજ્યા પછી, હવે મૂળભૂત પ્રશ્ન એ છે કે શું ૨૦૧૮નો કાયદો કલમ ૨૫૪ (૨) ના પૂરતા પાલન માટે લાયક છે કે

કેમ.કારણ કે, ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદા મુજબ કલમ ૨૫૪ (૨) એ પુનરુત્થાનનું એકમાત્ર માધ્યમ છે.

૩૭. કલમ ૨૫૪ (૨) તૈયાર સંદર્ભ માટે ફરીથી રજૂ કરવામાં આવી છે:

“૨૫૪. સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓ અને રાજ્યોની વિધાનસભાઓ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓ વચ્ચે અસંગતતા.—

(૧) ...

(૨) સમવર્તી ચાદીમાં ગણાયેલી બાબતોમાંથી કોઈ એક બાબત અંગે રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદામાં સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અગાઉના કાયદાની જોગવાઈઓ અથવા તે બાબત અંગેના હાલના કાયદાની જોગવાઈઓને પ્રતિકૂળ કોઈ જોગવાઈ હોય તો, આવા રાજ્યના વિધાનમંડળ દ્વારા આ રીતે ઘડવામાં આવેલો કાયદો, જો તે રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવામાં આવ્યો હોય અને તેને તેમની મંજૂરી મળી હોય, તો તે રાજ્યમાં પ્રચલિત રહેશે:” (પૂરી પાડવામાં આવેલ ભાર) કલમ ૨૫૪ (૨) ને લાગુ કરવા માટેના મૂળભૂત ઘટકોની નોંધ આ રીતે કરી શકાય છે:

((i) રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો (આ કિસ્સામાં ૨૦૧૮નો કાયદો);

((૨) આવો કાયદો સમવર્તી યાદીમાં આવતા વિષય પર બનાવવામાં આવે છે (આ કિસ્સામાં સમવર્તી સૂચિની એન્ટ્રી જરૂર);

((૩) આવો કાયદો સંસદ દ્વારા અગાઉના/હાલના કાયદા (આ કિસ્સામાં ૨૦૧૩નો કાયદો) ની જોગવાઈઓને પ્રતિકૂળ છે; અને

(૪) રાજ્યનો કાયદો રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી માટે અનામત છે અને તેને તે જ પ્રાપ્ત થયો છે.

ઉપરોક્ત શરતો પૂર્ણ થયા પછી, આ જ વિષય પર સંસદ દ્વારા કાયદો બનાવવામાં આવ્યો હોવા છતાં અને તે પ્રતિકૂળ હોવા છતાં, રાજ્યમાં આ પ્રકારનો રાજ્ય કાયદો પ્રચલિત થશે.કલમ ૨૫૪ (૨) ની સૌથી વિશિષ્ટ વિશેષતા એ છે કે સંસદ અને રાજ્યના કાયદા વચ્ચે પ્રતિકૂળતાના અસ્તિત્વને માન્યતા આપવી અને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવામાં તે પ્રતિકૂળતાને અસંગત બનાવવી.આ કિસ્સામાં, રાજ્ય વિધાનસભાએ સંસદ (૨૦૧૩ અધિનિયમ) દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાની હાજરીમાં સમવર્તી સૂચિના વિષય પર ૨૦૧૯ અધિનિયમ (રાજ્ય કાયદો) ને વિધિવત રીતે પસાર કર્યો હતો અને રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ રાજ્યના કાયદાને યોગ્ય રીતે મૂક્યા પછી અને તેને તેમની મંજૂરી

માટે અનામત રાખવાનું કારણ વિધિવત રીતે જણાવ્યા પછી ૦૨.૧૨.૨૦૧૯ પર રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવી હતી. એક પ્રાથમિકતા તરીકે, અમે માનીએ છીએ કે આ કલમ ૨૫૪ (૨) નું પાલન છે.

૩૮. કલમ ૨૫૪ (૨) ની આ સમજણ સારી રીતે સ્થાપિત છે અને પં. ઋષિકેશ ૪૦:

“૧૫. કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૨) એ કલમ (૧) નો અપવાદ છે. જો રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો વિચારણા માટે અનામત હોય અને રાજ્યનો કાયદો કેન્દ્રીય કાયદા સાથે અસંગત હોવા છતાં રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવે છે, તો રાજ્યના વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો કેન્દ્રીય કાયદા પર પ્રભુત્વ ધરાવે છે અને તે રાજ્યમાં માન્ય કાયદા તરીકે કામ કરે છે. જો સંસદ કાયદામાં સુધારો કરે છે, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા કરવામાં આવેલા સુધારાને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળ્યા પછી, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા કરવામાં આવેલ અગાઉનો સુધારો, જો કેન્દ્રીય સુધારેલા કાયદા સાથે અસંગત જણાય, તો કેન્દ્રીય કાયદો અને રાજ્ય કાયદો બંને એકબીજા સાથે ટકરાયા વિના સહઅસ્તિત્વ ધરાવી શકતા નથી. આમ પ્રતિકૂળતા ઊભી થાય છે અને પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી રાજ્યનો કાયદો કલમ ૨૫૪ (૧) હેઠળ રદબાતલ બની જાય છે, સિવાય કે રાજ્ય વિધાનસભા ફરીથી રાષ્ટ્રપતિના વિચારણા માટે કાયદો અનામત રાખે અને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવે. ઉચ્ચ ન્યાયાલયની પૂર્ણ ખંડપીઠે

જાણાવ્યું હતું કે ૧૯૭૬ના યુ. પી. અધિનિયમ પૃષ્ઠ ૩૦૧૨૧૯૭૬ના રોજ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હતી, જ્યારે કેન્દ્રીય અધિનિયમને ૯૯,૧૯૭૬ના રોજ મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ યુ. પી. અધિનિયમ, પછીથી તે માન્ય કાયદો છે.”

૩૯. ૨૦૧૯નો કાયદો ૨૦૧૩ના કાયદાને કેવી રીતે પ્રતિકૂળ છે તે અંગે અરજદારોએ લાંબી દલીલો કરી છે. અમે અવલોકન કરવા માટે બંધાયેલા છીએ કે માન્યતા આપતા કાયદાએ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવ્યા પછી કોઈપણ પ્રતિકૂળતા તરફ ધ્યાન દોરવાની સમગ્ર ક્વાયત અન્યાયી છે. કારણ કે, કલમ ૨૫૪ (૨) નો સંપૂર્ણ હેતુ આવા કાયદામાં પ્રતિકૂળ કાયદો અથવા પ્રતિકૂળ જોગવાઈઓને પુનર્જીવિત કરવાનો અને અમલમાં મૂકવાનો છે. કારણ કે, બંધારણ રાજ્યોને તેમજ ચાદી-૩માં આવતા વિષયો પર સહવર્તી સત્તાઓ પ્રદાન કરે છે. કલમ ૨૫૪ (૨) ની જરૂરિયાતોનું યોગ્ય રીતે પાલન કર્યા પછી, અદાલત પાસે કાયદાઓ વચ્ચેની પ્રતિકૂળતાને ઓળખીને હાંસલ કરવા માટે કંઈ જ બચ્યું નથી કારણ કે કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ બંધારણની મંજૂરી મુજબ તેને પહેલેથી જ ઓળખવામાં આવ્યું છે, સ્વીકારવામાં આવ્યું છે અને માન્ય કરવામાં આવ્યું છે. આવી ક્વાયતમાં સામેલ થવું સહજ હશે. વધુમાં, કોર્ટે કલમ ૨૫૪ (૨) ના પાલનમાં બનાવેલા કાયદાને તિરસ્કારના એકમાત્ર આધાર પર રદ કરવો જોઈએ નહીં. કારણ કે, આવા

કિસ્સાઓમાં તિરસ્કારને બંધારણીય બનાવવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાય છે.તેને અલગ રીતે કહીએ તો, કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૨) ની દ્રષ્ટિએ, કવાચતમાં સામેલ થવાનો હેતુ, પ્રતિકૂળતાના અસ્તિત્વની ધારણા કરે છે અને તેનો હેતુ આવી પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવાનો છે.તેથી, વર્તમાન બાબતમાં અરજદારોનો તિરસ્કારને પ્રકાશિત કરવાનો પ્રયાસ ખોટો, નબળો અને અસંગત છે.

૪૦. આમ કહીને, ૨૦૧૯ના કાયદાને ૧૯૯૭ના કાયદો અને ૨૦૦૧ના કાયદાનું "પુનરાવર્તન" ન કહી શકાય તેવી દલીલ સંબોધવાને પાત્ર છે.કારણ કે, ઉચ્ચ અદાલતના ચુકાદામાં કલમ ૨૫૪ (૨) ની યોગ્ય પરિપૂર્ણતા માટે પુનઃ અધિનિયમનું આહ્વાન કરવામાં આવ્યું હતું.૨૦૧૯નો કાયદો ઘડતી વખતે, રાજ્ય વિધાનસભાએ ન તો વ્યક્તિગત રીતે ૧૯૯૭નો કાયદો અને ૨૦૦૧નો કાયદો ગૃહ સમક્ષ નવા બિલના રૂપમાં રજૂ કર્યો, ન તો વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસવાટની જોગવાઈઓનો સમાવેશ કરવા માટે ઉપરોક્ત ત્રણ કાયદાઓ માટે સુધારા કાયદાઓ રજૂ કર્યા.તેના બદલે, તેણે એક બિલ ઘડ્યું હતું જે ચાર હેતુઓ હાંસલ કરવા માંગતું હતું—પ્રથમ, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને અનુરૂપ વળતરની વિવિધ જોગવાઈઓ પૂરી પાડવા માટે રાજ્યના કાયદાઓમાં સુધારો;

બીજું, ૨૦૧૩ના કાયદાની સમકક્ષ પુનર્વસન, પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓને લગતી નવી જોગવાઈઓ ઉમેરવી;

ત્રીજું, ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પ્રતિકૂળ અને રદબાતલ જાહેર કરાયેલા કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવા અને વિધાનસભામાં આ બિલ પસાર કરીને તેને રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ મૂક્યા પછી તેને માન્ય કરવા; અને ચોથું, રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ અગાઉના તમામ હસ્તાંતરણોની માન્યતાને પુનઃસ્થાપિત કરવી, જેને ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પૂર્વવર્તી તારીખથી અધિનિયમને અમલમાં મૂકીને રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

૪૧. તે નોંધવામાં આવે કે, કાયદો ઘડવા અથવા ફરીથી કાયદો ઘડવામાં વિધાનસભામાં બિલ રજૂ કરવું, વિધાનસભાના આચાર નિયમોમાં ફરજિયાત બિલનું વાંચન, વિધાનસભા દ્વારા તેને પસાર કરવું, તેને રાજ્યપાલ અથવા રાષ્ટ્રપતિ (જો જરૂરી હોય તો) સમક્ષ મૂકવાનો સમાવેશ થાય છે.આવા બિલમાં કાં તો તમામ હાલની અને નવી જોગવાઈઓને શરૂઆતથી વર્ણવી શકાય છે અથવા તે જોગવાઈઓને સંદર્ભ દ્વારા સામેલ કરી શકાય છે.બાદમાં સંદર્ભ કાયદાની શ્રેણીમાં આવશે, જેમ કે વર્તમાન કેસમાં કરવામાં આવ્યું છે.અરજદારોએ દલીલ કરી છે કે આવા સંદર્ભ કાયદો અસ્વીકાર્ય છે અને પુનઃ અધિનિયમનનો અર્થ એ થશે કે ૧૯૯૭ અધિનિયમ અને ૨૦૦૧ અધિનિયમની

સમાન જોગવાઈઓ ધરાવતા નવા બિલ રજૂ કરવામાં આવશે. આપણે નોંધ લેવી જોઈએ કે દલીલ નબળી છે. કારણ કે, આપણે એ જોવામાં નિષ્ફળ જઈએ છીએ કે બેમાંથી કોઈ પણ પદ્ધતિને અનુસરવામાં ભૌતિક તફાવત શું પરિણમશે. વિધાનસભાએ જોગવાઈઓને છુપાવવાનો કોઈ પ્રયાસ કર્યો નથી કારણ કે ૨૦૧૮નો કાયદો ત્રણ ભાગોમાં વહેંચાયેલો છે અને દરેક ભાગ ખાસ કરીને સંબંધિત રાજ્યના કાયદા માટે સમર્પિત છે.

૪૨. સમજવા માટે, ૨૦૧૮ અધિનિયમના ઉદ્દેશો અને કારણોનું નિવેદન એ પૃષ્ઠભૂમિને દર્શાવે છે કે જેમાં ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા પ્રતિકૂળ જાહેર કરાયેલા સંબંધિત રાજ્ય કાયદાઓના પુનરુત્થાન માટે અને તેમાં સુધારો કરવા અને તે હેઠળ પહેલેથી જ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને માન્ય કરવા માટે આવા કાયદાકીય સાધનોનો આશરો લેવો યોગ્ય માનવામાં આવ્યો હતો. ૨૦૧૮ના કાયદાના ઉદ્દેશો અને કારણોના નિવેદનનું પુનઃઉત્પાદન કરવું ઉપયોગી થશે, જે આ રીતે વાંચે છે:

“જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાના અધિકાર (તમિલનાડુ સુધારા) અધિનિયમ, ૨૦૧૪ (તમિલનાડુ અધિનિયમ ૧/૨૦૧૫) વિરુદ્ધ દાખલ કરાયેલી રિટ પિટિશનમાં, મદ્રાસ ઉચ્ચ ન્યાયાલયની ખંડપીઠે ૦૩૦૭ ૨૦૧૮ના તેના આદેશમાં જણાવ્યું છે કે

બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૧), તેના અમલ દ્વારા તમિલનાડુ જમીન સંપાદન અધિનિયમ, એટલે કે, તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૭૮ (તમિલનાડુ અધિનિયમ ૩૧/૧૯૭૮), તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક માટે જમીન સંપાદન હેતુ અધિનિયમ, ૧૯૯૭ (તમિલનાડુ અધિનિયમ ૧૦/૧૯૯૯) અને તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧ (તમિલનાડુ અધિનિયમ ૩૪/૨૦૦૨) જે તારીખે જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાનો અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૧૩ (કેન્દ્રીય અધિનિયમ ૩૦/૨૦૧૩) બનાવવામાં આવ્યો હતો તે તારીખે નિષ્ક્રિય થઈ ગયો હતો, એટલે કે, ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩.પરિણામે, ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે ૨૭મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ અથવા તે પછી ઉપરોક્ત ત્રણ તમિલનાડુ કાયદાઓ હેઠળ કરવામાં આવેલા તમામ હસ્તાંતરણો ગેરકાયદેસર છે અને જે જમીનોનો ઉપયોગ પહેલેથી જ કરવામાં આવ્યો છે અને જે હેતુ માટે જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હતી તેને બાદ કરતાં તેને રદ કરી દીધી છે.

૨. ઉપરોક્ત ત્રણ તમિલનાડુ કાયદા હેઠળ, ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ અને ત્યારથી ૨૩૮૦૪ હેક્ટર જમીન હસ્તગત કરવામાં આવી હોવા છતાં, માત્ર ૧,૩૭૩ હેક્ટર જમીનો જ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.બાકીની ૨૨,૪૩૧ હેક્ટર જમીન સંપાદનની પ્રક્રિયા ચાલી રહી છે.આમાં અંદાજે રૂ. ૧ કરોડનો

સમાવેશ થાય છે અને આ પરિયોજનાઓ ૧ લાખ ૮૩ હજાર લોકો માટે રોજગારીનું સર્જન કરવામાં સક્ષમ છે.પરિણામે, રાજ્યના ખજાનાને ભારે નાણાકીય નુકસાન થશે તેમજ ઘણી વિકાસલક્ષી યોજનાઓ પાટા પરથી ઉતરી જશે, જેનાથી રાજ્યના અર્થતંત્ર પર નોંધપાત્ર નકારાત્મક અસર પડશે.

૩. આ સ્થિતિને પહોંચી વળવા માટે, સરકારે ઉપરોક્ત ત્રણ તમિલનાડુ કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવાનો અને તમિલનાડુ કાયદાઓ હેઠળ કરવામાં આવેલા જમીન સંપાદન માટે ૨૦૧૩ના ઉપરોક્ત કેન્દ્રીય અધિનિયમ ૩૦ મુજબ વળતર, પુનર્વસન અને પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓને લાગુ કરવાનો અને ઉપરોક્ત કાયદાઓ હેઠળ પહેલેથી જ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીને માન્ય કરવાનો નિર્ણય લીધો છે.તદનુસાર, સરકારે ઉપરોક્ત હેતુ માટે કાયદો બનાવવાનો નિર્ણય લીધો છે.

૪. આ બિલ ઉપરોક્ત નિર્ણયને અમલમાં મૂકવા માંગે છે.”

તમિલનાડુ સરકારનં. અસાધારણ ગેઝેટ નંબર ૪૫૧ (ભાગ IV-કલમ ૨) માં સૂચિત ૨૦૧૮ અધિનિયમની જોગવાઈઓ, જેમ કે રાજ્ય વિધાનસભા અને ભારતનં. રાજ્યપાલ અને રાષ્ટ્રપતિને સંસદ દ્વારા બનં. વેલા અધિનિયમની પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે સંમતિ આપવા માટે પ્રશંસા કરવામાં આવી છે, તે

આ રીતે વાંચે છે: “તમિલનાડુ વિધાનસભાના નીચેના કાયદાને ૨૭ ડિસેમ્બર ૨૦૧૯ના રોજ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હતી અને આથી સામાન્ય માહિતી માટે પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે:— અધિનિયમ નં. ૩૮/૨૦૧૯.

તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૭૮, તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૯૭ અને તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧ની કામગીરીને પુનર્જીવિત કરવા માટેનો કાયદો.

ભારત પ્રજાસત્તાકના સત્તરમા વર્ષમાં તમિલનાડુ રાજ્યની વિધાનસભા દ્વારા નીચે મુજબ કાયદો ઘડવામાં આવે:—

૧. (૧) આ કાયદાને તમિલનાડુ જમીન સંપાદન કાયદા (કામગીરીનું પુનરુત્થાન, સુધારા અને માન્યતા) કાયદો, ૨૦૧૯ કહી શકાય.

(૨) તે ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ અમલમાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવશે.

૨. (૧) તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૭૮ (ત્યારબાદ ૧૯૭૮ અધિનિયમ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની તમામ જોગવાઈઓ, વળતરના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓ સિવાય, ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ અને ત્યારથી લાગુ થશે.

(૨) વળતરના નિર્ધારણને લગતા તમામ નિયમો, સૂચનાઓ, સૂચનાઓ, આદેશો, નિર્દેશો અથવા ૧૯૭૮ના અધિનિયમ હેઠળ શરૂ કરવામાં આવેલી અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી, જે ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ તરત જ અમલમાં હતી તે સિવાય તમામ હેતુઓ માટે, ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ અને ત્યારથી ફરી શરૂ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

(૩) પ્રથમ અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ વળતરના નિર્ધારણ, બીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ પુનર્વસન અને પુનર્વસન અને જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનર્વસન અધિનિયમ, ૨૦૧૩માં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાના અધિકારની ત્રીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ માળખાગત સુવિધાઓ સંબંધિત જોગવાઈઓ ૧૯૭૮ના અધિનિયમ હેઠળ જમીન સંપાદનની કાર્યવાહીને લાગુ પડશે.

૩. આ અધિનિયમમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શકતા અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની જોગવાઈઓ ૧૯૭૮ અધિનિયમની કલમ ૪ની પેટા કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ હેતુ માટે જરૂરી હોય તેવી કોઈપણ જમીનને લાગુ થશે નહીં અને આવી કોઈપણ જમીન સરકાર દ્વારા ૧૯૭૮ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર જ હસ્તગત કરવામાં આવશે.

૪. ૧૯૭૮ના કાયદાની કલમ ૨૦ નાબૂદ કરવામાં આવશે.

૫. કોઈ પણ અદાલતના કોઈ પણ ચુકાદા, હુકમનામા અથવા આદેશમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, વળતરના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓ સિવાય ૧૯૭૮ના કાયદાની જોગવાઈઓ, ૨૬મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ શરૂ થતા અને તમિલનાડુ સરકારી રાજપત્રમાં આ અધિનિયમના પ્રકાશનની તારીખ સાથે સમાપ્ત થતા સમયગાળા દરમિયાન તમામ ભૌતિક સમયમાં અમલમાં હોવાનું માનવામાં આવશે અને વળતરના નિર્ધારણને લગતી બાબતો સિવાય ૧૯૭૮ના અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ બાબત અથવા લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહી ૧૯૭૮ના અધિનિયમ હેઠળ માન્ય રીતે કરવામાં આવી હોવાનું અથવા લેવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

ભાગ-II.

૬. (૧) તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૯૭ (ત્યારબાદ ૧૯૯૯ અધિનિયમ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની તમામ જોગવાઈઓ, વળતરના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓ સિવાય, ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ અને ત્યારથી લાગુ થશે.

(૨) વળતરના નિર્ધારણને લગતા તમામ નિયમો, સૂચનાઓ, સૂચનાઓ, આદેશો, નિર્દેશો અથવા ૧૯૯૯ના કાયદા હેઠળ શરૂ કરવામાં આવેલી અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી, જે ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ તરત જ અમલમાં હતી તે સિવાય, તમામ હેતુઓ માટે, ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ અને ત્યારથી ફરી શરૂ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

(૩) પ્રથમ અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ વળતરના નિર્ધારણ, બીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ પુનર્વસન અને પુનર્વસન અને જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનર્વસન અધિનિયમ, ૨૦૧૩માં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાના અધિકારની ત્રીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ માળખાગત સુવિધાઓ સંબંધિત જોગવાઈઓ ૧૯૯૯ના અધિનિયમ હેઠળ જમીન સંપાદનની કાર્યવાહીને લાગુ પડશે.

૭. આ અધિનિયમમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શકતા અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની જોગવાઈઓ ૧૯૯૯ના અધિનિયમની કલમ ૩ની પેટા કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ હેતુ માટે જરૂરી હોય તેવી કોઈપણ જમીનને લાગુ થશે નહીં અને આવી કોઈપણ જમીન સરકાર દ્વારા ૧૯૯૯ના અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર જ હસ્તગત કરવામાં આવશે.

૮. ૧૯૯૯ના કાયદાની કલમ ૨૧ નાબૂદ કરવામાં આવશે.

૯. કોઈપણ અદાલતના કોઈપણ ચુકાદા, હુકમનામા અથવા આદેશમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, વળતરના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓ સિવાય ૧૯૯૯ના અધિનિયમની જોગવાઈઓ, ૨૬મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ શરૂ થતા અને તમિલનાડુ સરકારી રાજપત્રમાં આ અધિનિયમના પ્રકાશનની તારીખ સાથે સમાપ્ત થતા સમયગાળા દરમિયાન તમામ ભૌતિક સમયમાં અમલમાં હોવાનું માનવામાં આવશે અને વળતરના નિર્ધારણને લગતી બાબતો સિવાય ૧૯૯૯ના અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ બાબત અથવા લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહી ૧૯૯૯ના અધિનિયમ હેઠળ માન્ય રીતે કરવામાં આવી હોવાનું અથવા લેવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

ભાગ-III.

૧૦. (૧) તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧ (ત્યારબાદ ૨૦૦૨ અધિનિયમ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની તમામ જોગવાઈઓ, વળતરના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓ સિવાય, સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના ૨૬મા દિવસે અને ત્યારથી લાગુ થશે.

(૨) વળતરના નિર્ધારણને લગતા નિયમો, સૂચનાઓ, સૂચનાઓ, આદેશો, નિર્દેશો અથવા ૨૦૦૨ના કાયદા હેઠળ શરૂ કરવામાં આવેલી અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી, જે ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ તરત જ અમલમાં હતી તે સિવાય, તમામ હેતુઓ માટે, ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩ના રોજ અને ત્યારથી ફરી શરૂ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

(૩) પ્રથમ અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ વળતરના નિર્ધારણ, બીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ પુનર્વસન અને પુનર્વસન અને જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનર્વસન અધિનિયમ, ૨૦૧૩માં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાના અધિકારની ત્રીજી અનુસૂચિમાં નિર્દિષ્ટ માળખાગત સુવિધાઓ સંબંધિત જોગવાઈઓ ૨૦૦૨ના અધિનિયમ હેઠળ જમીન સંપાદનની કાર્યવાહીને લાગુ પડશે.

૧૧. આ અધિનિયમમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, જમીન સંપાદન, પુનર્વસન અને પુનઃસ્થાપનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શકતા અધિનિયમ, ૨૦૧૩ની જોગવાઈઓ ૨૦૦૨ અધિનિયમની કલમ ૧૫ની પેટા કલમ (૧) માં નિર્દિષ્ટ હેતુ માટે જરૂરી હોય તેવી કોઈપણ જમીનને લાગુ થશે નહીં અને આવી કોઈપણ જમીન સરકાર દ્વારા ૨૦૦૨ અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર જ હસ્તગત કરવામાં આવશે.

૧૨. ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૬૮ દૂર કરવામાં આવશે.

૧૩. કોઈ પણ અદાલતના કોઈ પણ ચુકાદા, હુકમનામા અથવા આદેશમાં કંઈપણ સમાવિષ્ટ હોવા છતાં, ૨૦૦૨ના કાયદાની જોગવાઈઓ, વળતરના નિર્ધારણને લગતી જોગવાઈઓ સિવાય, ૨૬મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૩ના રોજ શરૂ થતા અને તમિલનાડુ સરકારી રાજપત્રમાં આ અધિનિયમના પ્રકાશનની તારીખ સાથે સમાપ્ત થતા સમયગાળા દરમિયાન તમામ ભૌતિક સમયમાં અમલમાં હોવાનું માનવામાં આવશે અને વળતરના નિર્ધારણને લગતી બાબતો સિવાય ૨૦૦૨ના અધિનિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલી કોઈપણ બાબત અથવા લેવામાં આવેલી કોઈપણ કાર્યવાહી ૨૦૦૨ના અધિનિયમ હેઠળ માન્ય રીતે કરવામાં આવી હોવાનું અથવા લેવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે.

(રાજ્યપાલના આદેશથી)

સી. ગોપી રવિકુમાર,

સરકારના સચિવ (એફએસી)

કાયદા વિભાગ."

ઉપર જણાવ્યા મુજબ, ૨૦૧૮ના કાયદા પાછળનો કાયદાકીય ઉદ્દેશ અને ખાસ કરીને, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા સાથે પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે ભારતના રાજ્યપાલ અને રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા આપવામાં આવેલી મંજૂરી, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને ગેરબંધારણીય અને પ્રતિકૂળ ગણાવતા રાજ્યના કાયદાઓની કામગીરીને પુનર્જીવિત કરવા અને તેમાં સુધારો કરવા તેમજ રાજ્ય સત્તાવાળાઓ દ્વારા તેના હેઠળ પહેલેથી જ લેવામાં આવેલા પગલાંને માન્ય કરવાનો હતો.

૪૩. દાખલા તરીકે, ૨૦૧૮ના અધિનિયમનો ભાગ-૧ કલમ ૨ (૧) માં ૧૯૭૮ના અધિનિયમના પુનરુત્થાન, કલમ ૨ (૨) માં તે હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલી તમામ સૂચનાઓ, આદેશો વગેરેના પુનરુત્થાન, કલમ ૨ (૩) માં ૨૦૧૩ના અધિનિયમની પ્રથમ, બીજી અને ત્રીજી અનુસૂચિને ૧૯૭૮ના અધિનિયમમાં સામેલ કરવા, કલમ ૩માં બચત કલમ અને કલમ ૫માં અગાઉના કાર્યોની માન્યતા વિશે વાત કરે છે. ૧૯૮૭ના અધિનિયમ અને ૨૦૦૧ના

અધિનિયમ માટે અનુક્રમે ભાગ-૨ અને ૩માં સમાન પેટર્ન અનુસરવામાં આવી છે. નોંધપાત્ર રીતે, ૧૯૭૮ના કાયદાની કલમ ૨૦, ૧૯૯૯ના કાયદાની કલમ ૨૧ અને ૨૦૦૨ના કાયદાની કલમ ૬૮ને ૨૦૧૯ના કાયદાની કલમ ૪, ૮ અને ૧૨ દ્વારા અનુક્રમે દૂર કરવામાં આવી હતી. એકંદર યોજના સારી રીતે તૈયાર કરવામાં આવી છે અને બંધારણના આદેશ સાથે છેતરપિંડી કરવા માટે કોઈ પણ રીતે ગુપ્ત નથી. વધુ મહત્વની વાત એ છે કે સંબંધિત બંધારણીય સંસ્થાઓ એટલે કે વિધાનસભા, રાજ્યપાલ અને રાષ્ટ્રપતિએ તેમની સમક્ષ જે મૂકવામાં આવ્યું છે તેનો સાર સમજી લીધો છે. અમે કાયદાના સારથી ચિંતિત છીએ, તેના સ્વરૂપથી નહીં.

૪૪. આપણે એ નોંધવું જોઈએ કે સંદર્ભિત કાયદો એ કાયદાનું માન્યતા પ્રાપ્ત સ્વરૂપ છે અને જ્યાં સુધી તે બંધારણની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન ન કરે ત્યાં સુધી બંધારણ ચોક્કસ રીતે ઘડવામાં આવતા કાયદાને ગેરબંધારણીયતા સાથે જોડતું નથી. ગિરનાર ટ્રેડર્સ (૩) વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય અને અન્ય કેસમાં, આ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે કેવી રીતે સંદર્ભ દ્વારા કાયદામાં આચાર કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓ તમામ વ્યવહારુ હેતુઓ માટે કાયદાનો એક ભાગ બની જાય છે. તેણે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“૮૯. કાયદાના વિકાસ સાથે, વિધાનસભાએ નવા કાયદાઓ ઘડતી વખતે હાલના કાયદાની જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવાની સામાન્ય પ્રથા અપનાવી છે.પછીના કાયદામાં અગાઉના કાયદાનો સંદર્ભ અગાઉના કાયદાની જોગવાઈઓનો સરળ સંદર્ભ અથવા ચોક્કસ સંદર્ભ હોઈ શકે છે જ્યાં અગાઉના કાયદાને નવા કાયદાનો અભિન્ન ભાગ બનાવવામાં આવ્યો છે એટલે કે સમાવેશ દ્વારા.સંદર્ભ દ્વારા કાયદાના કિસ્સામાં, તેને કાલ્પનિક રીતે પછીના કાયદાનો એક ભાગ બનાવવામાં આવે છે....”

ઉજાગર પ્રિન્ટ્સમાં, અદાલતે કાયદામાં ઉલ્લેખિત કાયદામાં અનુગામી ફેરફારોની અસર નક્કી કરતી વખતે, તરત જ નોંધ્યું હતું કે કેવી રીતે કોઈ અધિનિયમ અથવા તેની જોગવાઈઓનો અન્ય અધિનિયમમાં સંદર્ભ વ્યવહારીક રીતે આવા સંદર્ભ સમયે હાલની જોગવાઈઓને ફરીથી લાગુ કરવા સમાન છે.તેણે આ રીતે અવલોકન કર્યું:

“૯૩. સંદર્ભ કાયદો બે પ્રકારનો હોય છે.એક એ છે કે જ્યાં અગાઉનો કાયદો અથવા તેની કેટલીક જોગવાઈઓ પછીના કાયદામાં સંદર્ભ દ્વારા સામેલ કરવામાં આવે છે. આ કિસ્સામાં, અગાઉના અધિનિયમની જોગવાઈઓ અથવા જેમ કે સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે, જેમ કે તે સમાવેશના સમયે અગાઉના અધિનિયમમાં છે, તે પછીના અધિનિયમમાં વાંચવામાં આવશે. અગાઉના કાયદા

અથવા સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓમાં અનુગામી ફેરફારોને અવગણવા પડશે કારણ કે, તમામ વ્યવહારુ હેતુઓ માટે, અગાઉના કાયદાની હાલની જોગવાઈઓ પછીના એકમાં આવા સંદર્ભ દ્વારા ફરીથી ઘડવામાં આવી છે, જે પછીના કાયદામાં શું થાય છે તે અપ્રસ્તુત બનાવે છે.....”

કૃષ્ણ ચંદ્ર ગંગોપાધ્યાય ૪૩ માં, કોર્ટે સ્વીકાર્યું હતું કે સમાવેશ દ્વારા કાયદાને કોઈ બંધારણીય અવરોધ નથી અને તેને સંપૂર્ણ સત્તાવાળાઓ (આ કિસ્સામાં રાજ્ય વિધાનસભા) સાથે સજ્જ સાધનોને બંધારણીય કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તા અનુસાર મળ્યું હતું.સંબંધિત ફરો આ રીતે વાંચે છે:

“૧૨. ...

ગ્વાલિયર રેયોન ૪૪ એ વિધાનસભાઓ દ્વારા પ્રતિનિધિમંડળનું કાર્યક્ષેત્ર છે, અને અપનાવવા અથવા સમાવેશ દ્વારા કાયદાનો સંદર્ભ ક્ષમતાને ટેકો આપે છે અને આવી પ્રક્રિયાના અધિકારોને વિરોધાભાસી નથી—કાયદાકીય પ્રણાલીઓમાં કોઈ અસામાન્ય ઘટના નથી કે બંધારણીય કાયદાએ ઘણા અધિકારક્ષેત્રોમાં સંપૂર્ણ સત્તાથી સજ્જ આવા સાધનોને સ્વીકાર્યા છે.ભારતીય વિધાનસભાઓ અને અદાલતોએ ક્યારેય સમાવેશ દ્વારા કાયદા પર કોઈ પ્રતિબંધ અથવા મર્યાદા સ્વીકારી નથી.”

૪૫. ઉપર ચર્ચા કરાયેલા સત્તાવાળાઓ એ સિદ્ધાંતની સ્પષ્ટ રેખા સૂચવે છે કે વિધાનસભાની સંપૂર્ણ સત્તા સાતમી અનુસૂચિના સંદર્ભમાં કાયદાના સાર સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ કાયદાના સ્વરૂપના નિર્ધારણ સુધી પણ વિસ્તરે છે.કાયદાકીય પ્રવૃત્તિના ચોક્કસ સ્વરૂપને મંજૂરી નથી એમ કહેવા માટે બંધારણમાં મજબૂત આધારની જરૂર પડશે, જે અરજદારો દ્વારા દર્શાવવામાં આવ્યો નથી.બંધારણમાં કાયદાકીય ક્ષમતાના અસ્તિત્વની ન્યાયિક સમીક્ષાની કલ્પના કરવામા આવી છે અને ભાગ ૩ અથવા બંધારણની અન્ય જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન ન કરે તેવી કોઈ બાબતને લાગુ કરવા માટે આવી ક્ષમતાનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.જ્યાં સુધી આવા કાયદાના મૂળ બંધારણમાં છે ત્યાં સુધી તે કાયદાની સૌંદર્યલક્ષી લાક્ષણિકતાઓની સમીક્ષાની કલ્પના કરતું નથી.

૪૬. હવે આપણે એ દલીલ પર વિચાર કરી શકીએ કે ૨૦૧૮નો કાયદો હાઈકોર્ટ દ્વારા શોધાયેલી ખામીઓને દૂર કરતો નથી અને આમ, તેમાં નિર્ધારક સિદ્ધાંતનો અભાવ છે, જેનાથી તે મનસ્વી બને છે.વર્ષ ૨૦૧૮નો કાયદો રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા ૨૦૧૩ના કાયદાની સમકક્ષ ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ એટલે કે વળતર, પુનર્વસન, પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓ હેઠળ જમીન સંપાદનના ચાર ભૌતિક પાસાઓને લાવવાનો સભાન પ્રયાસ છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા સૂચિત કાયદાની કેટલીક વિશેષતાઓને

બાકાત રાખવામાં આવી છે, પરંતુ તે ચર્ચા અમારા ધ્યાનમાં આવતી નથી કારણ કે ઉપર સૂચવ્યા મુજબ, ૧૯૯૭ના અધિનિયમ અને ૨૦૦૧ના અધિનિયમની સત્તાઓ પહેલેથી જ એસએલપીની બેચમાં વિચારણા હેઠળ છે.સંસદ દ્વારા રાજ્યના કાયદાઓમાં કરવામાં આવેલી કાયદાની તમામ જોગવાઈઓને લાગુ કરવામાં નિષ્ફળતા ઉચ્ચ ન્યાયાલય દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ખામીઓને દૂર કરવામાં પરિણમે છે એમ કહેવું એ ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ચુકાદાનું સ્પષ્ટ ખોટું વાંચન સિવાય બીજું કંઈ નથી.

૪૭. જ્યારે કે, હાઈકોર્ટના ચુકાદામાં વળતર/પુનર્વસન/પુનર્વસન/માળખાગત સુવિધાઓ સંબંધિત જોગવાઈઓની ગેરહાજરીને રાજ્યના કાયદાઓમાં ખામી તરીકે દર્શાવવામાં આવી નથી.તે ક્યાંય પણ રાજ્યના કાયદાઓની ચોક્કસ જોગવાઈઓ તરફ ધ્યાન દોરે છે જે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને પ્રતિકૂળ છે.ઉચ્ચ અદાલતે જે એકમાત્ર ખામી તરફ ધ્યાન દોર્યું હતું તે કલમ ૧૦૫એ (૦૧.૦૧.૨૦૧૪ થી અમલમાં આવી રહી છે) ની અનિવાર્યતા હતી, જે સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાને કારણે એકવાર પ્રતિકૂળ (૨૭.૦૯.૨૦૧૩ પર) ગણાતા રાજ્યના કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવાના સાધન તરીકે હતી.ત્યારથી રાજ્યને સલાહ આપવામાં આવી છે કે તે હાઈકોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ખામીને સ્વીકારે અને કલમ ૨૫૪ (૨) ને અનુરૂપ રાજ્યના કાયદાઓને માન્ય કરવા માટે એક નવું કાયદાકીય

સાધન તૈયાર કરીને તે વિચાર પ્રક્રિયામાંથી આગળ વધ્યું છે.જો વિધાનસભાએ હાઈકોર્ટ દ્વારા અયોગ્યતાની ઘોષણા કર્યા પછી પણ કલમ ૧૦૫એ ફરીથી લાગુ કરી હોત, તો તે હાઈકોર્ટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી ખામીને દૂર ન કરવાનો કેસ હોત.હકીકતમાં, તે વિધાનસભા દ્વારા અદાલતના ચુકાદાનો ઘોષણાત્મક ચુકાદો હોત, જેની પહેલેથી જ વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી છે, જે ફક્ત અસ્વીકાર્ય છે.૨૦૧૮ના કાયદાની અસર કાયદામાં પાછલી અસરથી ફેરફાર કરવાની છે અને કોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવાની નથી.

૪૮. કર્ણાટક પોન બ્રોકર એસોસિએશન જપમાં કોર્ટનો આદેશ આ કેસને લાગુ પડતો નથી.તે ધરમૂળથી અલગ તથ્યાત્મક આધાર પર આધારિત છે.તે કિસ્સામાં, કોર્ટ કોર્ટ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા આદેશને સ્પષ્ટ રીતે ઓવરરોલ કરવાની પરિસ્થિતિ પર વિચાર કરી રહી હતી.આ કેસમાં એવું કંઈ કરવામાં આવ્યું નથી કારણ કે કલમ ૧૦૫એનું તે જ સ્વરૂપમાં પુનઃસ્થાપન કરવામાં આવ્યું નથી અને ૨૦૧૮ના કાયદા દ્વારા પુનરોદ્ધાર કલમ ૨૫૪ (૨) ના આદેશને અનુરૂપ છે.આશ્ચર્યજનક રીતે, ઉચ્ચ અદાલતે ક્યાંય પણ પુનરુત્થાન અને માન્યતા પર પ્રતિબંધ જારી કર્યો નથી.તેણે પુનરુત્થાનની માત્ર એક ચોક્કસ રીતને નામંજૂર કરી હતી.નોંધપાત્ર રીતે, તમિલનાડુ જજની આ અદાલતે સ્પષ્ટતા કરી હતી કે "ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે કે નહીં તે નક્કી કરવા માટેની એક કસોટી એ છે કે શું કાયદો અને ચુકાદો અસંગત અને અસંગત

છે કે કેમ જેથી બંને એક સાથે ઊભા ન રહી શકે.” આ પરીક્ષણને લાગુ કરવાથી, અમે હાઈકોર્ટના ચુકાદા અને ૨૦૧૯ અધિનિયમ વચ્ચે કોઈ અસંગતતા જોતા નથી. ૨૦૧૯નો કાયદો એક ઉત્ક્રાંતિ છે, જે અગાઉની સ્થિતિનું પુનરાવર્તન નથી.

૪૯. શ્રી પૃથ્વી કોટન મિલ્સ લિમિટેડ અને એ. અન્ય વિ. માં પણ પરીક્ષણની નોંધ લીધી.બ્રોચ બરો મ્યુનિસિપાલિટી એન્ડ ઓઆરએસ, જે જણાવે છે કે અંતિમ પ્રશ્ન એ હોવો જોઈએ કે જો સંજોગો બદલાયા હોત તો કોર્ટે સમાન નિર્ણય આપ્યો હોત કે કેમ, અમે હાઈકોર્ટના આદેશમાં કોઈ સંકેત જોતા નથી કે કોર્ટ આજે પણ સમાન નિર્ણય પર પહોંચી હોત.કારણ કે, કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ નિર્ધારિત પદ્ધતિનું હવે પાલન કરવામાં આવ્યું છે.

કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ રાષ્ટ્રપતિની નિમણૂક

૫૦. હવે આપણે એ દલીલને સંબોધિત કરી શકીએ કે મંજૂરી મેળવતી વખતે રાષ્ટ્રપતિને વાસ્તવિક પ્રતિકૂળતા તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું ન હતું અને આમ, કલમ ૨૫૪ (૨) ની જરૂરિયાતો અધૂરી રહી હતી.આને સંબોધવા માટે, પ્રતિવાદીઓએ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવા માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા લખાયેલ રેકૉર્ડ લેટર નં. ૧૩૫૬૬/રેવડીએફજી/૨૦૧૯૧ તારીખ ૨૫.૦૭.૨૦૧૯ રજૂ

કરી છે.આ પત્રમાં કલમ ૧૦૫એ લાગુ કરીને રાજ્યના કાયદાઓને પુનર્જીવિત કરવાના રાજ્યના નિષ્ફળ પ્રયાસ સહિત સમગ્ર તથ્યાત્મક સ્થિતિનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. વિવિધ કાયદાઓમાં, ખાસ કરીને વળતર, પુનર્વસન, પુનર્વસન અને માળખાગત સુવિધાઓને લગતી વિશિષ્ટ જોગવાઈઓના અસ્તિત્વને યોગ્ય રીતે સ્પષ્ટ કર્યા પછી, પત્રમાં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૨૦૧૮ના કાયદાની કેટલીક જોગવાઈઓ ૨૦૧૩ના કાયદાની વિરુદ્ધ હોવાનું કહી શકાય અને આમ, આ કાયદો કલમ ૨૫૪ મુજબ રાષ્ટ્રપતિના વિચારણા માટે મૂકવામાં આવી રહ્યો છે.સંબંધિત ફરો આ રીતે વાંચે છે:

“૭. આ બિલની જોગવાઈઓ તમિલનાડુના ત્રણ કાયદાઓ એટલે કે, તમિલનાડુ હરિજન કલ્યાણ યોજનાઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૭૮ (૧૯૭૮નો તમિલનાડુ અધિનિયમ ૩૧), તમિલનાડુ ઔદ્યોગિક હેતુઓ માટે જમીન સંપાદન અધિનિયમ, ૧૯૮૭ (૧૯૮૮નો તમિલનાડુ અધિનિયમ ૧૦) અને તમિલનાડુ ધોરીમાર્ગ અધિનિયમ, ૨૦૦૧ (૨૦૦૨નો તમિલનાડુ અધિનિયમ ૩૪) ને ૨૬ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૩થી પાછલી અસરથી પુનર્જીવિત કરવાની દરખાસ્ત કરે છે અને ઉપરોક્ત ત્રણ તમિલનાડુ કાયદાઓની જોગવાઈઓ જમીન સંપાદનમાં વાજબી વળતર અને પારદર્શિતાના અધિકારમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને પ્રતિકૂળ હોવાનું કહી શકાય. પુનર્વસન અને પુનર્વસન અધિનિયમ, ૨૦૧૩ (૨૦૧૩નો કેન્દ્રીય અધિનિયમ ૩૦), જે સમવર્તી વિષય

પર સંસદ દ્વારા અગાઉ બનાવવામાં આવેલો કાયદો છે.આથી બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ આ બિલ રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવામાં આવ્યું છે.”

૫૧. અરજદારોની દલીલ કૈસરઆઈ હિંદ પ્રા. લિ.૪૮ ના નિર્ણયમાંથી ઉદ્ભવી છે. જો કે, નજીકથી તપાસ કર્યા પછી, અમે શોધી કાઢીએ છીએ કે નિર્ભરતા ખોટી છે.તે કિસ્સામાં, કોર્ટ સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ચોક્કસ કાયદાને સ્પષ્ટ કર્યા વિના રાજ્ય સરકાર દ્વારા સંમતિની વિનંતી પર વિચાર કરી રહી હતી, જે રાજ્યના કાયદાને કથિત રીતે પ્રતિકૂળ છે.તે પ્રકાશમાં, કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે કલમ ૨૫૪ના આદેશમાં સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા ચોક્કસ કાયદા પર રાજ્યના કાયદાને પ્રબળ બનાવવાની મંજૂરી આપવા માટે રાષ્ટ્રપતિ સમક્ષ રાજ્યના કાયદાને રજૂ કરવાની જરૂર છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, આ વિષય પર કામ કરતા સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા તમામ કાયદાઓ સામે કોઈ સામાન્ય મંજૂરી હોઈ શકે નહીં.

અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું કે સંમતિની ન્યાયિક સમીક્ષા એ તપાસવાની મંજૂરી આપતી નથી કે સંમતિ યોગ્ય કે ખોટી અથવા ભૂલથી આપવામાં આવી હતી કે કેમ.ફક્ત ૨૫ માં, તે આ રીતે નોંધે છે:

“૨૫. અમારા મતે, રાજ્યના કાયદા અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અગાઉના કાયદા વચ્ચેની પ્રતિકૂળતાને કારણે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે કેમ તે શોધવા માટે, આવી મંજૂરીની માન્યતા નક્કી કરવાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી કે મંજૂરી કોઈ ન્યાયિક સમીક્ષાને આધિન નથી.એટલે કે, માત્ર તે રેકૉર્ડને જોવો, જેના માટે મંજૂરી માંગવામાં આવી હતી, તેનો અર્થ એ નથી કે કોર્ટ નક્કી કરી રહી છે કે મંજૂરી યોગ્ય, ખોટી અથવા ભૂલથી આપવામાં આવી છે કે કેમ.કોર્ટ દ્વારા વિચારણા એ હદ સુધી મર્યાદિત છે કે શું રાજ્યએ રાજ્યમાં પ્રવર્તમાન સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલા ચોક્કસ અગાઉના કાયદા અથવા કાયદાઓ માટે મંજૂરી માંગી છે અથવા તેણે સામાન્ય મંજૂરી માંગી છે.

આવા કિસ્સામાં, કોર્ટે રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા આપવામાં આવેલી "મંજૂરી" ની માન્યતા નક્કી કરવાની જરૂર નથી.વર્તમાન કેસમાં બોમ્બે રેન્ટ એક્ટ અને ટ્રાન્સફર ઓફ પ્રોપર્ટી એક્ટ તેમજ પ્રેસિડેન્સી સ્મોલ કોઝ કોર્ટ એક્ટ વચ્ચેની પ્રતિકૂળતાની હદ અને પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લીધા પછી મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. તેથી, એવું માનવું સંપૂર્ણપણે અન્યાયી ગણાશે કે એકવાર રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવે તે પછી, સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અગાઉના અન્ય કાયદાઓ કે જેના માટે કોઈ મંજૂરી માંગવામાં આવી ન હતી અથવા જે રાષ્ટ્રપતિની વિચારણા માટે અનામત રાખવામાં આવ્યો હતો તેના માટે રાજ્યનો કાયદો પ્રબળ બનશે.”

કલમ રપ૪ હેઠળ મંજૂરીની તપાસનો મર્યાદિત અવકાશ જણાવવા માટે,
અદાલતે અવલોકન કર્યું કે તે તિરસ્કારની હદ અથવા પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લીધા
વિના મંજૂરી આપવામાં આવી હતી કે કેમ તે પણ ધ્યાનમાં લેતું નથી અને નોંધ્યું
કે:

“૨૭. આ કિસ્સામાં, અમે સ્પષ્ટ કરી દીધું છે કે અમે એ પ્રશ્ન પર વિચાર
કરી રહ્યા નથી કે રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી યોગ્ય કે ખોટી રીતે આપવામાં આવી
હતી.આપણે એ પ્રશ્ન પર પણ વિચાર કરી રહ્યા નથી કે-શું પ્રતિકૂળતાની હદ
અને પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લીધા વિના આપવામાં આવેલી "મંજૂરી" ને કોઈ પણ
પ્રકારની મંજૂરી તરીકે લેવી જોઈએ નહીં.....”

આ જ કેસમાં ન્યાયાધીશ દોરાઈસ્વામી રાજુના સહવર્તી અભિપ્રાયમાં,
તેમના સ્વામીએ સમાન દ્રષ્ટિકોણને પડઘો પાડ્યો છે અને એવું પણ અવલોકન
કર્યું છે કે જ્યાં સુધી કલમ રપ૪ હેઠળ મંજૂરીની વાત છે, માત્ર બિલની નકલ પૂરી
પાડવાથી તે હેઠળની જોગવાઈઓને નિર્ધારિત કરવાની જરૂરિયાતને દૂર કરી
શકાય છે પરંતુ સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો જે રાજ્યના કાયદાને માર્ગ
આપવા માંગે છે તે સ્પષ્ટ રીતે સ્પષ્ટ થવો જોઈએ.ફક્ત ૭૪ માં, તે આ રીતે
નોંધવામાં આવ્યું છે:

“૭૪. બિલની નકલ માત્ર આગળ મોકલવાથી, જો બિલકુલ પણ હોય તો, મોકલવામાં આવેલી વિનંતી અથવા તેને મોકલતા પત્રમાં તેમાંની દરેક જોગવાઈઓનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર છે, પરંતુ ખાસ કરીને ચોક્કસ કેન્દ્રીય કાયદો અથવા જોગવાઈઓ તરફ ધ્યાન દોરવાની જરૂરિયાતને નાબૂદ કરી શકાતી નથી, જેના સંદર્ભમાં વર્ચસ્વનો દાવો કરવામાં આવે છે અથવા દાવો કરવામાં આવે છે.મારા મતે, કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૨) માં "વિચારણા" શબ્દનો ઇરાદાપૂર્વકનો ઉપયોગ માત્ર એ જ સૂચિત કરતું નથી કે મનનો સક્રિય ઉપયોગ થવો જોઈએ, પરંતુ માંગવામાં આવેલી સંમતિ સ્વીકારવા કે ન સ્વીકારવાનો નિર્ણય લેતા પહેલા ઇરાદાપૂર્વકની અને સાવચેતીપૂર્વકની વિચાર પ્રક્રિયાને પણ રજૂ કરે છે.જો રાજ્યના કાયદાને વિચારણા માટે મોકલવાનો ઉદ્દેશ રાજ્યના કાયદાને પ્રાધાન્ય આપીને પ્રતિકૂળતાનું નિરાકરણ લાવવાનો હોય, તો રાષ્ટ્રપતિએ પ્રતિકૂળતાની પ્રકૃતિ અને હદ, તેમાં સામેલ શક્યતાઓ, વ્યવહારતાઓ અને ઇચ્છનીયતાઓને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે, જો કે સંસદ દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલા એકથી વધુ કાયદાના સંદર્ભમાં પ્રતિકૂળતા હોય તો, તે જ રીતે ચુકાદો લખવા માટે બંધાયેલા હોવા છતાં, કાયદાની અદાલતો મંજૂરી આપવા અથવા આપવાનો ઇનકાર કરવા અથવા આંશિક રીતે મંજૂરી આપવા માટે કોઈ નિષ્કર્ષ પર પહોંચતા પહેલા કરે છે.રાજ્ય કાયદા માટે રક્ષણનો દાવો કરી શકાતો નથી, જ્યારે અદાલતો સમક્ષ પૂછપરછ કરવામાં આવે છે, ત્યારે

મંજૂરી હેઠળ ક્વર લે છે, માત્ર ભારપૂર્વક જણાવે છે કે તે સામાન્ય સ્વરૂપમાં હતું, પછી ભલે તે કોઈ ચોક્કસ કાયદા સામે આવા રક્ષણ માટે રાજ્યનો દાવો કરે અથવા રાષ્ટ્રપતિનું ધ્યાન ઓછામાં ઓછું ચોક્કસ કેન્દ્રીય કાયદા સામે શંકાસ્પદ પ્રતિકૂળતા માટે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યું હોય.....”

પર. વર્તમાન કેસમાં, મંજૂરી માંગતો પત્ર સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ ઝડપી સંપાદનના હેતુથી બનાવવામાં આવ્યા હતા.તે વધુમાં જણાવે છે કે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાએ મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ચુકાદાને કારણે ત્રણેય કાયદાઓને પ્રતિકૂળ અને અમલ બહાર કરી દીધા હતા.તે એમ પણ જણાવે છે કે રાજ્યને ત્રણ રાજ્યોના કાયદાઓને બચાવવા અને પુનર્જીવિત કરવામાં નોંધપાત્ર રસ છે, જેની સરકારી તિજોરી પર મજબૂત અસર પડે છે.તે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને પણ સ્પષ્ટપણે સ્પષ્ટ કરે છે, જે રાષ્ટ્રપતિ દ્વારા યોગ્ય વિચારણા માટે રાજ્યના કાયદાઓના માર્ગમાં આવી શકે છે.તે કહેવા માટે પૂરતું છે કે સંદેશાવ્યવહાર કલમ ૨૫૪ ના આદેશ તેમજ કૈસર-એ-હિંદ પ્રાઇવેટમાં આ અદાલતના નિર્ણયનું પાલન કરતો હતો.૪૯ અમને આ આધાર પર દખલ કરવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી.

૨૦૧૯ અધિનિયમની પાછલી તારીખની અસર

૫૩. હવે આપણે એ દલીલ પર વિચાર કરી શકીએ છીએ કે ૨૬.૦૯.૨૦૧૩ માંથી પાછલી અસર ૨૦૧૯ના કાયદા માટે તે તારીખે જીવલેણ હતી, ૨૦૧૩નો કોઈ કાયદો અમલમાં નહોતો અને જ્યારે ૨૦૧૩નો કાયદો ૨૭.૦૯.૨૦૧૩ પર અમલમાં આવ્યો, ત્યારે રાજ્યના કાયદાઓ ફરીથી પ્રતિકૂળ બની જશે.અમારા મતે, આ દલીલ પણ અસમર્થનીય છે.કારણ કે, જે દિવસે કાયદો રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવે છે તે દિવસે તેને "બનાવવામાં" આવે છે.સંઘીય સંબંધો પરના સમગ્ર પ્રકરણમાં, કાયદાકીય પ્રવૃત્તિનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે બંધારણમાં "બનાવેલ" અથવા "બનાવેલ" શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.કાયદો બનાવવો એ સ્પષ્ટ રીતે સીમાંકિત પ્રક્રિયા સૂચવે છે જે કલમ ૧૧૧ હેઠળ અથવા કલમ ૨૫૪ હેઠળ (જો તે જ વિષય પર કાયદો બનાવવામાં આવે તો) અથવા કલમ ૨૦૦ હેઠળ રાજ્યપાલની મંજૂરી સાથે પરાકાષ્ઠાએ પહોંચે છે.નોંધપાત્ર રીતે, કલમ ૧૧૧,૨૦૦ અને ૨૫૪ બંધારણીય રીતે નિર્ધારિત કાયદાકીય પ્રક્રિયાનો જ ભાગ છે.આ ચર્ચા માટે સંબંધિત અન્ય ખ્યાલ "પ્રારંભ" નો છે.કાયદાની શરૂઆત, કાયદાની રચનાથી વિપરીત, કાયદાકીય પ્રક્રિયાનો ભાગ નથી.તેના બદલે, તે કાયદાકીય પ્રક્રિયાની સફળ પરાકાષ્ઠાની એક શાખા છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રારંભ એ એક એવો પ્રશ્ન છે જે કાયદાકીય પ્રક્રિયા અને ઉદ્દેશને અનુસરે છે અને તેની સાથે ઓવરલેપ થતો નથી.કાયદાની શરૂઆત (સંમતિ) આપવાની તારીખથી અથવા પાછળની તારીખથી અથવા ભવિષ્યની તારીખથી પણ થઈ શકે છે.પરંતુ તે એ હકીકતને અસર કરતું નથી કે કાયદો

કાયદાકીય પુસ્તકમાં પ્રવેશી ચૂક્યો છે અને પ્રતિકૂળતા સંબંધિત જોગવાઈઓ તેમજ કેન્દ્ર અને રાજ્ય વચ્ચેના કાયદાકીય સંબંધોના પ્રકરણની અન્ય જોગવાઈઓ તે સમયથી સક્રિય થઈ ગઈ છે, કારણ કે તે બનાવવાની તારીખ સાથે સંબંધિત છે.આમ, પ્રતિકૂળતા ચકાસવા માટે, સંબંધિત સમયની તારીખ એટલે કે સંમતિની તારીખ હશે, પ્રારંભની તારીખ નહીં.આ સમજણને માર અપ્રેમ કુરી કંપની લિમિટેડ પ૦ માં આ અદાલતના નિર્ણયથી મંજૂરી મળે છે:

“૬૦.આપણે કલમ ૨૫૪ (૨) ની જોગવાઈમાં "બનાવેલ" શબ્દને સુસંગત રીતે વાંચવો પડશે.

૬૧. કલમ ૨૪૫,૨૪૬,૨૫૦,૨૫૧ પર ઉપરોક્ત સમગ્ર ચર્ચા માત્ર એ સૂચવવા માટે છે કે "બનાવેલ" શબ્દને કાયદો બનાવવાની પ્રક્રિયાના સંદર્ભમાં વાંચવો પડશે અને જો આમ વાંચવું હોય, તો તે સ્પષ્ટ છે કે પ્રતિકૂળતા ચકાસવા માટે વ્યક્તિએ કાયદાની રચના દ્વારા જવું પડશે, તેના પ્રારંભ દ્વારા નહીં.”

૫૪. ઉપરોક્ત સમજણ પૂર્વલક્ષીની મૂળભૂત વિભાવનામાંથી ઉદ્ભવે છે.કાયદાના પૂર્વલક્ષી અમલીકરણનો પ્રાથમિક ઉદ્દેશ અનિરંજનીય ભૂતકાળની પરિસ્થિતિને બદલવાનો છે અને તે પહેલેથી જ બનેલી બાબતોને લાગુ કરવા

માટે છે.હેલ્સબરીના ઇંગ્લેન્ડના નિયમોમાં, પૂર્વાવલોકનને આ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે:

“૯૨૧. "પૂર્વલક્ષી" નો અર્થ.એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે "પૂર્વલક્ષી" કંઈક અંશે અસ્પષ્ટ છે અને તેનો ઉપયોગ એક કરતાં વધુ ઇન્દ્રિયોમાં થાય છે તે હકીકતને કારણે ઘણી મૂંઝવણ સર્જઈ છે.સામાન્ય રીતે, જો કે, અદાલતો કોઈપણ કાયદાને પૂર્વલક્ષી તરીકે માને છે જે તેની શરૂઆત પહેલાં અસ્તિત્વમાં આવતા કેસો અથવા તથ્યો પર કામ કરે છે, તે અર્થમાં કે તે અસર કરે છે, પછી ભલે તે ભવિષ્ય માટે જ હોય, અગાઉ કરવામાં આવેલા વ્યવહારોના પાત્ર અથવા પરિણામો અથવા અન્ય ભૂતકાળની વર્તણૂક.આમ કોઈ કાનૂન માત્ર એટલા માટે પૂર્વલક્ષી નથી કારણ કે તે હાલના અધિકારોને અસર કરે છે; અથવા તે માત્ર એટલા માટે પૂર્વલક્ષી છે કારણ કે તેની કાર્યવાહી માટેની આવશ્યકતાઓનો એક ભાગ તેના પસાર થવાના સમયથી લેવામાં આવ્યો છે.”

તેથી, પૂર્વાવલોકનનો મૂળ હેતુ, વર્તમાનમાં કાયદો બનાવીને ભૂતકાળના અમુક વ્યવહારોને માન્ય કરવા સહિત ઉપચાર કરવાનો છે અને તે સમયે ભૂતકાળમાં અસ્તિત્વમાં રહેલા કાયદાઓ સાથે સ્પર્ધા કરવાનો નથી.આ કિસ્સામાં, તેનો ઉદ્દેશ ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ હેઠળ ભૂતકાળની ખરીદીઓને સાચવવાનો અને માન્ય કરવાનો હતો, જે ૨૦૧૩ના કાયદાની શરૂઆત સુધી

માન્ય હતી પરંતુ હાઈકોર્ટના નિર્ણયને કારણે રદ કરવામાં આવી હતી.આ તે સમયે અસ્તિત્વમાં રહેલા કાયદાના આધારને બદલવા અને ૨૦૧૩ના કાયદાની સમકક્ષ લાભ પ્રદાન કરવા માટે પણ હતું, જ્યાં સુધી તે રાજ્ય વિધાનસભાના વિવેકમાં યોગ્ય હતું.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે ૨૦૧૩ના કાયદાની રચનાના એક દિવસ પહેલા ૨૦૧૮ના કાયદાને ૨૬.૦૮.૨૦૧૩ થી અમલમાં મૂકવો વિસંગત લાગે છે, પરંતુ તેની માન્યતા અથવા તેના સાર પર કોઈ અસર થતી નથી.આ તારીખ રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા માત્ર પુષ્કળ સાવધાની રાખીને અને અમારા મતે યોગ્ય રીતે પસંદ કરવામાં આવી છે.૨૦૧૩ના કાયદાની શરૂઆતને અનુરૂપ પ્રતિકૂળતાને દૂર કરવા માટે તે દેખીતી રીતે સુસંગત છે. કોઈપણ અન્ય અર્થઘટનને અપનાવવું બંધારણીય યોજના અનુસાર માત્ર અયોગ્ય જ નહીં હોય, પરંતુ પૂર્વલક્ષી પુનરોદ્ધાર અને કાયદાને માન્ય કરવાના હેતુ પર પણ પ્રહાર કરશે.વધુમાં, તે અણધાર્યા સંઘર્ષોનું પાંડોરાનું બોક્સ ખોલશે.

૫૫. સુનાવણી દરમિયાન તેમજ લેખિત રજૂઆતમાં, અરજદારોએ કલમ હેઠળ સમાનતાના ઉલ્લંઘનનો કેસ સ્થાપિત કરવા માટે ત્રણ રાજ્ય કાયદાઓ અને ૨૦૧૩ અધિનિયમની જોગવાઈઓ વચ્ચે તુલનાત્મક વિશ્લેષણ કર્યું હતું

૧૪. પ્રતિવાદીઓએ એવો અભિગમ અસ્વીકાર્ય હોવાનું કહીને તેનો વિરોધ કર્યો હતો.તેમ છતાં, અમે આ વિવાદને ખુલ્લો મૂકી રહ્યા છીએ કારણ કે તે

અહીં અમારી વિચારણાના મર્યાદિત અવકાશની બહાર છે.અમે આ ચુકાદામાં તેના પર વિસ્તરણ કરવાનું ટાળવું યોગ્ય માનીએ છીએ.અહીં અરજદારો હાઈકોર્ટના નિર્ણયથી ઉદ્ભવતા અન્ય પડતર કેસોમાં રાજ્યના કાયદાઓની માન્યતાના સંબંધમાં આ ચુકાદામાં ચર્ચા ન કરવામાં આવેલા અન્ય તમામ મુદ્દાઓ ઉઠાવી શકે છે, જેમાં પોતાને તેમાં સામેલ કરવા સહિત.

૫૬. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે ૨૦૧૮ના કાયદાને કાયદેસરની કાયદાકીય ક્વાયત માનીએ છીએ અને તેને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદા સાથે સુસંગત હોવાનું માનીએ છીએ.

૫૭. આમ, અમે રિટ અરજીઓના વર્તમાન જૂથને નકારી કાઢીએ છીએ.

૫૮. મધ્યસ્થી અરજીઓ, જો કોઈ હોય તો, ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને તેનો પણ નિકાલ કરવામાં આવશે.અમે ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર આપતા નથી.

રીટ પીટીશન ફગાવી દેવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.